

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23
31-24.

Ispravnostni oddelek: Ljubljana, Puccini-
jeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in tuzemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24, 31-25, 31-26
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča
se posebej in velja mesečno L. 3.—
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Duri combattimenti sul fronte occidentale tunisino

9 velivoli nemici abbattuti — Le attrezzature industriali di Haifa nuovamente ed efficacemente bombardate

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 25 aprile 1943-XXI il seguente bollettino di guerra no. 1065:

Sul fronte occidentale tunisino truppe italiane e tedesche sono impegnate in duri combattimenti contro il nemico che ha lanciato all'attacco nuove poderose forze corazzate e di fanteria.

Moderata l'attività esplorativa nel settore meridionale.

Quattro apparecchi avversari sono stati abbattuti da cacciatori tedeschi, tre da batterie contraeree, uno da una torpediniera in navigazione nel Mediterraneo centrale.

Nostri velivoli hanno nuovamente ed efficacemente bombardato le attrezzature industriali di Haifa.

Questa notte quadrimotori americani effettuavano una incursione nel dintorno di Napoli facendo danni in misura non grave.

A Torre del Greco si deplorano 47 morti e 66 feriti.

Un aereo nemico precipitava in mare colpito dalle artiglierie della difesa, nei pressi di Ispica (Ragusa) nel cui territorio venivano sganciate alcune bombe senza conseguenza.

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 26 aprile 1943-XXI il seguente bollettino di guerra No. 1066:

Attacchi locali sono falliti sul fronte meridionale tunisino per la pronta reazione dei nostri reparti. La persistente violenta pressione avversaria nel settore occidentale è

stata validamente contenuta in aspri combattimenti ai quali l'arma aerea italiana e germanica ha portato il suo concorso ininterrotto ed efficace.

L'aviazione angio-americana ha perduto ieri 12 apparecchi dei quali 7 abbattuti dalla caccia e 5 distrutti dalle artiglierie contraeree.

Nelle accanite lotte dei giorni scorsi si sono particolarmente segnalate le seguenti unità tedesche: 10a divisione corazzata, 20 battaglione del 443° reggimento granatieri corazzati, battaglione «cacciatori» della Luftwaffe.

Nostri velivoli hanno intercettato nelle acque della Cirenaica un convoglio fortemente protetto colpendo con siluri due mercantili, uno da 8000 ed uno da 5000 tonnellate.

Aerei nemici sorvolavano, nel pomeriggio di ieri località della Sicilia lanciando bombe e spezzoni. Qualche fabbricato veniva danneggiato, un cittadino ucciso a Licata (Agrigento). La regione di Cagliari è stata obiettivo di una incursione nelle prime ore di stamane. Non ancora accertato il numero delle vittime. Quattro nostri apparecchi non hanno fatto ritorno dalle operazioni di guerra degli ultimi giorni.

Nota al bollettino No. 1066.

I due sommergibili nemici di cui al bollettino No. 1053 in data 13 aprile 1943-XXI del Quartiere Generale delle Forze Armate sono stati affondati da una corvetta al comando del tenente di vascello Augusto Migliorini da Piombino.

Hude borbe na zapadni tuniški fronti

9 sovražnih letal sestreljenih — Industrijske naprave v Haifi ponovno učinkovito bombardirane

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil danes naslednje 1065. vojno poročilo:

Na tuniški zapadni fronti so italijanske in nemške čete v hudih borbah s sovražniki, ki je vrhovi napad nove močne oklopne in pehotne sile.

Zmerno izvidniško delovanje v južnem odseku.

Nemški lovci so sestrelili 4 nasprotna letala, protiletalske baterije 3 letala, 1 letalo pa je sestrelila torpedovka, ki je plula po srednjem Sredozemskem morju.

Naša letala so ponovno in učinkovito bombardirala industrijske naprave v Haifi. To noč so ameriški štirimotorniki napadli okolico Neapla in povzročili manjšo škodo.

V Torre del Greco obžalujejo 47 smrtnih žrtev in 66 ranjenih.

Eno sovražno letalo, ki ga je zadelo topniško orobranje, je padlo v morje v bližini Ispice (Ragusa). Na to področje je bilo odvzelenih nekaj bomb brez posledice.

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 26. aprila naslednje 1066. vojno poročilo:

Na južni tuniški fronti so se zrušili sovražni krajevni napadi ob takojšnjem odporu naših oddelkov. Trajno močan pritisk sovražnika v zapadnem odseku je bil

vztrajno vzdržan v hudih borbah, v katerih sta italijanske in nemške letalstvo pomagala brez prenehanja in uspešno.

Angloško-ameriško letalstvo je večer izgubilo 12 letal, izmed katerih so jih 7 sestrelili lovci, 5 pa uničilo protiletalsko topništvo.

V ogorčenih borbah zadnjih dni so se posebno odlikovale naslednje nemške enote: 10. oklopna divizija, 2. bataljon 443. polka oklopnih grenadirjev in lovski bataljon letalstva.

Naša letala so v cirenaiških vodah presegla močno zavarovan konvoj in s torpedi zadela dve trgovski ladji po 8000 in 5000 ton.

Sovražna letala so večer popoldne preletela kraje v Siciliji ter metala bombe in zažigalne bombe. Nekatera poslopja so bila poškodovana, ena oseba pa ubita v Licati (Agrigento). Področje Cagliarija je bilo davi v zgodnjih urah obli napada. Število žrtev še ni ugotovljeno. Štiri naša letala se niso vrnila iz bojnih operacij zadnjih dni.

Pripomba k poročilu št. 1066:

Obe sovražni podmornici, ki sta bili omenjeni v poročilu Glavnega stana Oboroženih sil št. 1053 z dne 13. aprila 1943, je potopila korveta pod poveljstvom pomorskega poročnika Augusta Migliorinija iz Piombina.

Junaška borba italijanskih vojakov na tuniškem bojišču

Rim, 25. apr. s. Nova faza bitke v Tunisu je v polnem razvoju. Angliška 8. armada je po novi razvrstitvi, ki je bila potrebna zaradi našega umikalnega manevra na črto Enfidavilla, in po pripravi svojih napadalnih sredstev obnovila v noči na 20. april ofenzivo proti 1. armadi, da bi zavzela tuniški barike. Operativni načrt nasprotnika, ki je že v početku pokazal jasne oblike, je obstojal v zlomitvi naših obrambnih postojank s oklopnimi sredstvi v odseku Enfidavilla, kjer je množična uporaba tankov lažja, in v istočasnem napadu s pretežno pehotnimi silami na ostali južni fronti, kjer teren onemogoča uporabo mehaniziranih sredstev, našemu poveljstvu pa preprečiti manevre z rezervami.

Glavna akcija proti obali, ki je skrbno in močno organizirana, se je po popolnoma izjalovila, kajti močna topniška priprava in slednji napad oklopnih sil za razbitje naše obrambe sta zadela dejansko v prazno zaradi prejšnjega zboljšanja fronte, ki ga je izvedlo poveljstvo 1. armade in ki ga nasprotnik ni opazil. Na ostali fronti je bitka dobila pretežno značaj borbe med pehotnimi silami in na tem bojišču so Angličani, ki niso imeli več prednosti s premočjo oklopnih sredstev, katere so bila temeljni čimbel njih uspehov, utrpeli odločen poraz. Štiri dni so besneli boji, kakršnih doslej še ni bilo. Razbitilni so se včasih v vrsto krvavih spopadov z bajoneti, v katerih je hrabra italijanska pehota, obnavljajoča najbolj epična junška dejanja svoje zgodovine, neizprosno strla napade raznih čet, ki so jih Angličani poslali v napad. Posadka neke naše prednje utrjene postojanke, in sicer posadka »Tacurne«, obstoječa iz pešcev 1. bataljona 66. pehotnega polka, stotnje grenadirjev ter dveh stotinj divizije »Folgores«, ki so bile strnjene v eno samo borbeno voljo, je dva dneva vzdrževala napad neke novozelandske divizije. Za junško borbo do skrajnosti, od hiše do hiše, od kamna do kamna, zavzeta zapovedi, da je treba vztra-

jati za vsako ceno, je posadka zaslužila čast omenbe v dnevnem povelju. Ednice divizije »Pistoia«, ki so se otele s slavo v treh zaporednih bitkah, so neizprosno odbile neko indijsko divizijo, ki ji ni uspelo doseči najmanjšega uspeha zaradi hrabrosti naših oddelkov. Divizija »Trieste« in vse čete 1. armade so znova potrdile neizprosno silo vojakov Osi in njihovo neupogljivo vero v zmago.

Naše topništvo je s precizno, naglo in izredno učinkovito akcijo podpiralo in jalo neukrotljiv zagon naših pešcev. Naše topništvo, ki je bilo dobro razvrščeno in je odlično manevriralo, je kakor vedno zelo krepko prispevalo k odporu. Popoldne 23. aprila je 8. armada, hudo preizkušena po krvavih izgubah v napadih, ki niso imeli nobenega uspeha, prekinila napadanje, da bi izčrpale edince na novo razvrstila. Poveljnik 8. armade je uradno ozanil to povelje v proglasu na čete, ki so ga našli pri nekem ujetniku, za najboljšo vojno sredstvo angleškega imperija, s katerim je kdaj razpolagal.

Prva faza bitke v Tunisu se je tako zaključila s krepkim uveljavljanjem naše 1. armade, ki je prezirajoč premoč Angležev in ljudeh in vojnih sredstev znova postavila proti sovražniku nepremagljivo oviro junštva italijanskih vojakov.

Berlin, 24. apr. s. O borbah v Tunisu poroča nemška poluradna agencija sledeče: Potem, ko so v južnem odseku tuniškega bojišča italijansko-nemške čete zaustavile sovražne napade, ki so trajali od 20. aprila, in potem ko so razveljavile nekatere začetne uspehe sovražnikov, se je središnje borbe prelomilo od 21. aprila na zapadni predel tega bojišča. V teh dneh so čete Osi napadle tukaj nenadno britanske ofenzivne priprave, uničile 5 baterij in zajele 400 ujetnikov poleg 50 avtomobilov, ki so bili polni materiala in opreme vsake vrste. Čeprav je ta uspeh napad oslabil sovražnikovo razvrstitev, je sovražnik dne 23. aprila prešel od zapada v napad na 150 km dolgi fronti. Napad, ki je bil usmer-

Potopitev ameriške nosilke letal „Ranger“

Potopila jo je nemška podmornica na severnem Atlantiku

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 25. apr. s. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja danes naslednje izredno poročilo:

Podmornica pod poveljstvom ladijskega poročnika v. Bülowa je potopila sredi severnega Atlantika ameriško nosilko letal »Ranger«, ki je nadzorovala pota konvojev preko Atlantika.

Hitler je odlikoval ladijskega poročnika v. Bülowa kot 234. vojaka nemških oboroženih sil s hrastovim listom k viteškemu križcu reda Železnega križa.

Nosilka letal »Ranger« s 14.500 tonami, ki je bila zgrajena kot nosilka letal navzile majhni tonazi, je nosila 72 letal. Dolga je bila 221,9 m, široka pa 24,5 m. Oborožena je bila z osmimi 127 milimetrovskimi protiletalskimi topovi in s 40/40 mm večernimi protiletalskimi strojnimi. Njena brzina je znašala 29,2 milj na uro, njena posadka pa je štela v mirnem času 1016 mož.

13 napadov podmornic na ameriški konvoj

Lizbona, 25. aprila s. Iz Londona poročajo, da so bile spremljevalne stražne ladje nekega zaveznikovega konvoja na severnem Atlantiku tri dni v hudih borbah s sovražnimi podmornicami. Zadnji dan so podmornice napadle trinajstkrat od zore do mraka.

Izjalovljeni sovjetski napadi pri Novorosijsku

43 sovjetskih letal sestreljenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 25. apr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti ni bilo razen nekaterih brezuspešnih sovjetskih napadov južno od Novorosijska nobenega pomembnega bojnega delovanja.

Sovražnik je izgubil dne 24. aprila 43 letal, izmed teh 6 v letalskih borbah s slovaškimi lovci. Pogrešani sta dve lastni letali.

Potem, ko so bili sovražni napadi za prodor na južno tuniško fronto krvavo zavrnjeni, je skušal sovražnik z mnogo mešanimi silami izsiliti odločitev na zapadni fronti. V menajočih se bojih, ki so povzročili na obeh straneh mnogo izgub, so pehotne in oklopne čete ogorčeno

branile svoje postojanke. Izgube oklopnih voz sovražnika so se večer samo v tem bojnem odseku povečale na 81. Močni oddelki letal za bližnje plete so prizadeli sovražniku pri teh napadih občutne izgube.

Dva lahka angleška bombnika sta priletela v večeršnjih večernih urah pod zaščito nizkih oblakov nad severno zapadno Nemčijo in odvrkla nekaj bomb, ki so povzročile samo neznatno škodo na poslopih.

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 26. apr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Z vzhodne fronte ne poročajo o nobenem pomembnem bojnem delovanju.

Iz Odredbenega lista:

Manifestacije 9. maja

Novi direktorij PNF: podtajniki Tarabini, Gana, Cucco, Della Valle, člani Aghemo, Gabella, Gianturco, Molino, Nannini in Pagliani

Rim, 24. aprila s. Odredbeni list PNF objavlja:

9. maja XXI. Dan Vojske — dan imperija.

Pred spomeniki in nagrobniki padlih vseh italijanskih občan se bodo brale ob udeležbi predstavništva Oboroženih sil, vojnih in vojaških društev, mladinskih organizacij Stranke, skvadristov in fašističnih žen v spoznanju z Narodno zvezo padlih vojakov, zadušnice v spomin padlih. Ves dan bodo stale pred spomeniki padlim straže pohablencev, odlikovancev, ranjencev, bojevnikov prostovoljcev, skvadristov, delavcev in vojnih svet. Na pobudo Narodne zveze vojnih pohablencev in invalidov se bo izročila diploma »Mutilata« mestnim, ki so najbolj prizadeta zaradi sovražnih italijanskih napadov.

V glavnih mestih pokrajin se bodo izročila odlikovanja in izkaznice Narodne bojevnike zveze bojevnikom sedanje vojne. Govorniki, ki jih bo določil PNF v sporazumu z družbo »Dante Alighieri« in Fašističnega zavoda za italijansko Afriko, bodo obravnavali temo »Italija in Afrika«, ki jo je določil Duce za praznik »Devetega dneva Italijanov po svetu«.

Med manifestacije se bo počastil spomin padlih na afriški zemlji. Fašistične obiskovalke, ki jih bodo spremljale fašistične vseučilišnice, mlade fašiste, kmečke in delavske gospodinjice, bodo obiskale družine povratnikov iz Afrike, da jim sporočijo izraze delovne složnosti Stranke.

jen spočetka proti severu, je propadel pred neupogljivo odpornostjo čet Osi. Sovražnik je nato poskušal, da si odpre pot proti jugozapadu, a je naletel tudi tu na srdit odpor, ki še traja. Do danes je sovražnik v teh borbah izgubil 48 oklopnih voz, izmed teh 9 po zaslugi letalskega orožja. Posebno hude izgube so imeli v teh borbah severnoameriški oddelki.

V južnem odseku fronte so Britanci ponovili svoje napade 22. in 23. aprila v goratem predelu, kakor tudi v neposredni bližini obale, sovražniški napadi 22. aprila pa so propadli z velikimi izgubami zanj. Naslednjega dne je znova poskušal, čeprav s skromnejšimi silami, da bi prebil gorsko verigo, ki zapira dohod do obale. Ker pa je moral sovražnik voditi svoje napade proti močno utrjenim gorskim postojankam in ker številna oljčna drevesa niso dopuščala, da bi sovražne čete podpiral ogenj oklopnih voz, so si sledili napadi in protinapadi pehotnih oddelkov in se je mož proti moči boril besno za vsako ped zemljo. Tudi ta novi sovražnikov napad je ostal kakor prejšnjega dne brez vsakega uspeha.

Italijansko-nemško letalstvo je podpiralo obrambne borbe čet s ponovnimi napadi v nizkem poletu, ki so jih izvedla podnevi in ponoči brza bojna letala. Ta so prisilila k molku razne topniške postojanke in protiletalske topove, razpršila so kolone oklopnih voz in avtomobilov ter povzročila napadajočim četam občutne izgube.

Med napadom proti sovražnikovim dovoznim kolonom so oena bojna letala uničila 20 sovražnih avtomobilov, ki so bili polni vojnega blaga, medtem ko so v spopadih osmi lovci sestrelili 4 sovražna letala.

Dne 9. maja bodo vlaki PNF z različnim tolažilnim in podpornim materialom v spremstvu strankinih hierarhov in višjih častnikov Kr. vojske obiskali čete na raznih operacijskih področjih.

Po vseh občinah Italije bodo pod nadzorom OND predstave in zabave za ranjence, bojevnike in Oborožene sile po bolnišnicah, zavodih za rekonvalescente in prireditvenih lokalih. Fanfare in zbori MVSN, GIL in OND bodo med četami in ljudstvom, zbranimi v duhovnem bratstvu, izvajali vojno glasbo in zore.

Podtajniki, Duce je določil naslednje tovarše za podtajnike PNF:

Alessandro Tarabini, razred 1894, vpisan v PNF od 7. novembra 1. 1919, skvadrist, Pohod na Rim, bojevnik v vojni 1915—1918 in sedanji vojni, generalni poročnik MVSN v stalni službi, bivši Zvezni tajnik in bivši inspektor GIL.

Leonardo Gana, rojen v Tempio (Sassari) l. 1893, vpisan v PNF od 12. oktobra 1. 1919, bojevnik v vojni 1915—1918 in vojni Imperia, pohabljenec, odlikovan s srebrno kolajno in križci za vojaške zasluge, Zvezni tajnik v Sassariju, Asmari, Terniju, zdravnik kirurg.

Alfredo Cucco, rojen v Palermo l. 1893, vpisan v Stranko od 1919, skvadrist, Pohod na Rim, bojevnik v vojni 1915—1918, prvi tajnik Fašija v Palermo l. 1923 in Zvezni tajnik te pokrajine l. 1923, član Narodnega direktorija in Velikega sveta l. 1924, ustanovitelj fašističnih publikacij in avtor številnih političnih in znanstvenih knjig.

Reato Della Valle, rojen v Rimu l. 1909, vpisan v PNF l. 1927, prej član GUF (prvi fašistični nabor), bojevnik v španski in sedanji vojni, odlikovan s srebrno kolajno, z bronasto kolajno, dvema križcema za vojaške zasluge, Zvezni tajnik v Beneventu, doktor prava in političnih ved.

Za člane direktorija PNF

je Duce določil naslednje tovaršice:

Antonio Aghemo, rojen v Biaciglie (Bari) l. 1903, vpisan v PNF l. 1919, skvadrist, legionario Pohoda na Rim, vojne v Etiopiji, odlikovan s križcem za vojaške zasluge, bivši član direktorija milanskega Fašija, sindikalni organizator in publicist.

Giuseppe Gabella, rojen v Novi Ligure l. 1902, vpisan v PNF l. 1921, skvadrist, legionario Pohoda na Rim, italijansko-etioipske vojne, OMS sedanje vojne, odlikovan s srebrno kolajno in bronasto kolajno za vojaške zasluge, bivši poveljnik akcijske skvadre, sedaj Zvezni tajnik v Verellijsu.

Fernando Felicioni, rojen v Assisiu l. 1912, vpisan v PNF l. 1937 (fašistični nabor), vojna v Etiopiji in Grčiji, odlikovan s srebrno kolajno in bronasto kolajno za vojaške zasluge, bivši Zvezni tajnik v Caltanissetti, bivši podnačelnik SM pri GIL, Zvezni tajnik v Bresciji, doktor gospodarskih in trgovskih znanosti.

Luigi Emanuele Gianturco, razred 1894, vpisan v PNF od 1. 1919, skvadrist, legionario Pohoda na Rim, polkovnik bersaljerjev, bojevniki prostovoljec v vojni 1915—1918 in sedanji vojni, odlikovan z dvema srebrnima kolajnama in štirimi bronastimi kolajnama za vojaške zasluge, odvetnik, bivši Zvezni tajnik v Milano.

Luigi Molino, rojen v oktobru l. 1903, vpisan v PNF od 1. 1920, skvadrist, legionario pohoda na Rim, častnik alpincev in

Milice vojni prostovoljec na zapadni in grško-albanski fronti, bivši Zvezni tajnik v Bellunu, bivši generalni podpoveljnik italijanskega tiska, sedanji Zvezni tajnik v Goriziji, novinar.

Sergio Nannini, rojen v Finalu (Emilia) l. 1906, vpisan v PNF l. 1921, dijaški avangardist, skvadrist, Pohod na Rim, bojevniki v Etiopiji, bivši tajnik Fašija v Bologni, bivši zvezni podtajnik v Bologni, bivši krmisar za notranje preseljevanje, bivši državni podtajnik za poljedelstvo in gozdarstvo, brad padlega fašista, doktor poljedelskih ved.

Franz Pagliani, rojen v Concordiji S. Secchia (Bologna) l. 1904, vpisan v PNF od 1. 1920, skvadrist, legionario pohoda na Rim, bojevniki v italijanski vzhodni Afriki, odlikovan z bronasto kolajno za vojaške zasluge, bivši tajnik GUF v Bologni, bivši član Zveznega direktorija in predsednik OND v Bologni, bivši Zvezni tajnik v Modeni, profesor kirurške patologije na vseučilišču v Bologni, avtor številnih znanstvenih razprav.

Sprejemi pri Duceju

Rim, 25. aprila s. Duce je sprejel ob navzočnosti Tajnika stranke predsednika zavoda »Panorame stvaritev fašizma« Giacomo di Giacomo, ki so ga spremljali Giuseppe Bottai, predsednik stalnega odbora za književnost, Luigi Pindi, generalni direktor zavoda, in prof. Cesare Ferri. Duce je postušal obširno poročilo o opravljenem delu in se zanimal za razne pobude, ki se izvajajo, in za načrte, med njimi za načrt antologije političnih piscev fašizma pod vodstvom Carla Alberta Bignija in ljudske izdaje dela »Panorame stvaritev fašizma«. V načrtu so nadalje splošni vodič za zgodovinske studije fašizma, zgodovinski letopis revolucije, zbirka zgodovinskih studij in priče o drugi svetovni vojni. Duce se je nadalje posebno zanimal za delovanje stalnega odbora za književnost, ki bo proučil zgodovinska dela o revoluciji, in za narodni natečaj za zgodovino fašističnega sindikalizma. Zahteval je končno podrobno poročilo o razširjanju del zavoda, izdanih ob 20. letnici, katere bodo prejele vse italijanske knjižnice in ljudski zavodi. Ta dela so združila največje zanimanje v zaveznikih in prijateljskih državah. Po sprejemu je Duce izrazil svojo pohvalo predsedniku in ostalim predstojnikom ter je dal navodila, da bo zavod postal še boljše sredstvo za razširjevanje večjega poznavanja Italije v tujini in zgodovine fašistične revolucije, v katerem znamenju dozoreva novi red.

Proslava obletnice Marconijevega rojstva

Rim, 25. aprila s. 69. rojstni dan Guglielma Marconija so proslavili po vsej Italiji. Z vseh javnih poslopij so vislele narodne zastave. Poseben pomen je imela proslava v sedanjem času. Guglielmo Marconi predstavlja predvsem genij naše dobe in znanost velikih Italijanov, ki so zgradili svetovno civilizacijo. Njegovo delo je bila globoka brazda na polju italijanske in svetovne znanosti. Marconijev genij pomeni evolucijo in revolucijo in odnos med narodi in v sodelovanju na osnovi pravice in naravne hierarhije, katero je politični in socialni genij Mussolinija uresničil. Ob proslavi je italijanski narod tudi v imenu nesmrtnega iznajditelja, najsvetlejšega in najčistejšega predstavnika rodu, okrepil svojo vero v neizbežno zmago.

Bologna, 25. apr. s. Ob obletnici rojstva Guglielma Marconija je Bologna, rojstno mesto slavnega iznajditelja, dostojno proslavila dogodek. Občina, svojci in Kr. akademija Italije so položili vence v rojstni hiši in mavzoleju, kjer je Marconi pokopan.

Jnuški podvigi osnega letalstva v Sredozemlju

Rim, 24. apr. s. »Vie dell'Aria« objavljajo: Na obrambni fronti severne Afrike, ki tvori predzidje Evrope, se nadaljuje ostra bitka za Tuniz, v kateri letalstvo bistveno prispeva, kakor se splošno priznava. Angleški in ameriški letalski zbori, ki so se nedavno združili v organsko celoto, so bili znatno ojačeni za podporo pri boju na kopnem. Letalstvo Osi ki je na slabšem zaradi omejene razpoložljivosti z oporišč, ki so osredotočene na obalno ozemlje Kraljevine, katero je podvrženo sovražnim letalskim napadom, se je združilo v junaškim napadu, da odpomore neugodnemu številu. Letalski oddelki operirajo, kadar je mogoče, z oporišč preko morja. Z močnim napotom italijanskih in nemških letalcev je bilo doslej mogoče obvladovati zbiranje letalskih sredstev sovražnika. Udejstvovanje našega letalstva na taktičnem področju je bilo znatno povečano.

Bojni oddelki lahkih napadalnih letal napačijo ob budni zaščiti lovcev neprestano oklopa in motorizirana sredstva kakor tudi topništvo sovražnika obenem s silami na kopnem. Izredno uspešna je bila zlasti akcija italijanskih napadalcev in lovcev na fronti naše 1. armade v južnovzhodnem Tunisu. Večje napade so izvedli nočni bombniki na rezervne skupine sovražnika v zaledju, na prometne zveze in na pristanišča, v katero se dovaja oskrba. Cilji najbolj učinkovitih napadov so bila cestna križišča v Tunisu in pristanišči Bona in Alžir, kjer so bile zadete ladje in potrebščine na pomolih in v skladših.

Proti sovražnemu letalstvu so z običajno drznostjo in spretnostjo operirali lovci, ki so v celoti sestrelili 42 letal. Bitka za Tuniz se je razširila nad Sicilijski preliv in nad Sicilijski otok z vrsto letalskih bojov v svrhu zaščite letalsko-pomorskih oporišč in prometa. Dogodki svetlega junaštva so bili značilni za delovanje naših lovcev in posadek letalskih konvojov. Oboji so nevtalzirali načrte sovražnika, po katerih je sovražnik skušal oslabil armade Osi.

Eden izmed mnogih dogodkov kaže obseg udejstvovanja naših pilotov na srednjem Sredozemskem morju. Dne 20. aprila se je kakih 30 lovcev 1. jate spopadalo med Pantellerijo in afrko obalo s 60 »Spitfireji« 17 »sovražnih letal« je bilo sestreljenih 14 pa poškodovanih, na naši strani pa sta bili izgubljeni samo dve letali. Obramba oporišč otočne in južne Italije zadaja znatne udarce sovražniku in nevtalirizira učinke napadov. Izmed 55 nad Sicilijski in Sicilijskim prelivom sestreljenih letal je bilo 11 štirimotornih bombnikov. Letalsko udejstvovanje izpopolnjujejo uspešne nočne akcije Kr. letalstva nad Tripolisom in Haifo, kjer se uničujejo petrolejske naprave. V celoti je so-

vražnik izgubil 118 letal, izmed teh 98 v letalskih bojih.

Slava italijanskega topništva

Rim, 24. apr. s. Vojno poročilo 1064. glavnega stana Oboroženih Sil je pohvalilo topniško orožje za njegov prispevek v hudi bitki, ki se razvija na tuniškem bojišču. Italijanski topničarji, ki so v vseh časih in pri vseh vojnih dogodkih z znatnostjo in pogumom napisali epične strani zgodovine, so osvežili na ta način svojo slavno tradicijo. Zastava tega orožja ima na svoji pušici zapisana imena 200 letne slave in bitk. Njegova slava dejanja so tesno zvezana s široko zgodovinsko panoramo najvišjih bojov, ki so skupaj z junaštvom bojevnikov posvetile njegovo moč. Dragocen je prispevek v vojni 1915—1918, ki je bil odlikovan z zlato kolajno zastavi.

»Vedno in povsod je dokazovala s poštvenostjo in junaštvom svojo vrednost, svojo neustrašenost in svojo kri ter olajševala pehoti v čudoviti tekmi junaštva trnjevo pot do zmage za veličino Domovine.«

»Vedno in povsod je geslo tega orožja tudi v motivacijah obeh drugih zlatih kolajni, ki si ju je zaslužilo v vojni 1. 1849 in v italijansko-turški vojni. Tudi na afriški zemlji, v vojni za osvojitve imperija, je korakalo v bratstvu z junaškimi legijami pehote, razbijalo vsak odpor, obvladovalo sovražni bes in si utiralo trnjevo pot zmage, proti slavi imperijalne Italije, kakor spominja motivacija viteškega križca vojaškega reda Savoie, ki so ga podelili zastavi.«

V sedanjih vojni se je epopeja starih bitk ponovila in obnovila še sijajnejša nego kdaj prej na vsaki fronti. Poveljniki in podrejeni tekmujejo v junaštvu prezirajoč vsako nevarnost, stremijo za tem, da bi bila pot pehoti manj trda, ter pomešajo se pogosto, kadar zahtevajo to prilike, z njo, v skrajnem napadu in v skrajni žrtvi. Z neba pa vodijo in ščitijo junaki topničarje Italije in brate v orožju, junaki slavnega imena Savoie: Carel Emanuel Savojsko-Carignanski, Ferdinand Savojsko-Genovski, Emanuel Filibert Savojsko-Mostski, nepremagani vodja 3. armade, Amedeo Savojski, podkralj Etonije, general Cadorna, Diaz, Pecori Giraldi, ter šestdesetorica odlikovancev z zlato medaljo, ki so si jo zaslužili za ceno krvi na bojnem polju. »Vedno in povsod« bo naše ljudstvo imelo povod za novo ginenost in ponos, ko bodo dejanja naših topničarjev lahko po zaslugi in do kraja slovela v zgodovini te vojne.

Svečane velikonočne ceremonije

Visoki komisar pri maši, ki jo je celebriral škof v stolnici

Ljubljana, 26. aprila

Velikonočni dan so karakterizirale svečane verske ceremonije, ki so v mestne cerkve privabile množice vernikov. Posebno svečan je bil svet obred v stolnici, kjer je imel škof dr. Rožman vzvišen govor, nakar jebral slavnostno mašo, po kateri je množici, ki je bila napolnila svetišče, podelil papeški blagoslov. Obredu, ki ga je moštarsko spremljala stolnica »Scola Cantorum«, je prisostvoval v uradni obleki Eksk. Visoki komisar, ki so ga spremljali ljubljanska soproga, Kvestor, poveljniki skupine CC. RR. in ožji krog njegovih osebnih funkcionarjev. Predstojnik stolnega kapitlja je sprejel na pragu svetišča Visokega gosta, ki je sedel s soprogo v posebna rezervirana stola.

Po svečani ceremoniji se je Eksk. Grazioli podal v zakristijo, da izreče škofu in kapiteljskim kanonikom velikonočna voščila.

Cerkvene velikonočne slovesnosti so bile deležne velike udeležbe. Zlasti na veliki petek so Ljubljančani romali od enega božjega groba do drugega. Tudi zvečer so bile cerkve polne. Na veliko sotoho so pa Ljubljančane že zgodaj dramili prinašalci blagoslovljenega ognja. Popoldne je bila Ljubljana že vsa praznična, pripravljena na vstajenje in na žegen. Vstajenska slovesnost je bila tudi letos povsod v cerkvah. Na veliko nedeljo se je Ljubljana mečno razgibala. Razvijala se je velika promena, da, ki jo je simpatično, kakor vedno, pozival odlični koncert vojaške godbe. Popoldne Ljubljančani v veliki večini niso zadržali doma; preveč je vabila priroda in že davno je opuščena stara šega, da se na Veliko noč ne bi obiskovali. Ravno nasprotno! Zelo lep praznični užitek so nudile tudi umetniške razstave in pa gledališke predstave. V ponedeljek je pa bila Ljubljana spet v običajnih tokovih delovnega dne.

Res redkokdaj nam je vreme za velikonočne praznike tako naklonjeno, kakor je to bilo letos. Seveda je bila letošnja Velika noč izredno pozná, toda april tudi za svoje slovo ni nagajiv. Nedeljsko jutro je bilo sicer oblačno, vendar je kmalu spet zmagalo sonce. Nedeljska jutranja temperatura je bila 11,6° C, čez dan pa se je ozračje ogrelo do 18,7° C. Noč na ponedeljek je bila hladnejša od prejšnjih in v jutru velikega ponedeljka je živo srebro beležilo 5,6° C. Dan je bil spet sončen, priroda pa je polna cvetja in zelenja.

Radio Ljubljana

TOREK, 27. APRILA 1943-XXI

7.30: Lahka glasba. — 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 12.20: Plošče. — 12.30: Poročila v slovenski. — 12.45: Operetna glasba. — 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 13.10: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. — 13.12: Koncert Rad. J. skega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec, lahka glasba. — 14.00: Poročila v italijanski. — 14.10: Orkester Cetra, vodi dirigent Barzizza. — 15.00: Poročila v slovenski. — 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 17.10: Pet minut gospoda X. — 17.15: Plošče »La voce del padrone« Columbia. — 19.30: Poročila v slovenski. — 19.45: Politiki komentar v slovenski. — 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 20.20: Znamenje dogodkov. — 20.40: Mascagni: Prijatelj Eric. — V odmorih: predavanje v slovenski. — 21.00: Poročila v italijanski. — 21.10: Poročila v italijanski.

Odobritev učbenikov za šole v Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja smatranje za potrebno, da se uredi odobrovanje učbenikov za uporabo v šolah Ljubljanske pokrajine:

Cl. 1. V prihodnjem in naslednjih šolskih letih se v šolah vseh vrst in stopenj v Ljubljanski pokrajini ne bodo smele uporabljati knjige, ki jih ne odobri za določeno leto Visoki komisariat.

Cl. 2. Ze natisnjene knjige, katerih ponovna odobritev se namerava zaprositi, kakor tudi rokopisi še ne izdanih knjig in že natisnjene knjige, katerih odobritev se namerava zaprositi, se morajo predložiti v treh izvodih vložšču oddelka IV (prosveta) Visokega komisariata do vstetega 30. junija pred šolskim letom, za katero se prosí odobritev.

Cl. 3. Za vsako predloženo knjigo je navedi vrsto šole in razred, za katere se prosí odobritev.

Ta naredba je bila objavljena v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino 24. aprila 1943-XXI.

Sprememba predpisov za promet z motornimi vozili

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil smatranje za umestno določiti nov čas za promet z motornimi vozili:

Cl. 1. Promet z vsemi redno pooblaščenimi motornimi vozili je dovoljen od delavnih dni v mesecih november—marec od 7. do 19. ure, v mesecih april—oktober pa od 6. do 20. ure.

Cl. 2. Nespremenjene ostanejo določbe poslednjih dveh odstavkov člena 2. naredb z dne 30. oktobra 1941-XX št. 135.

Ta naredba je bila objavljena v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino 24. aprila 1943-XXI.

Nakazilo usnja čevljarjem

Pokrajinski svet korporacij bo nakazoval usnje ljubljanskim čevljarjem od 10. do 20. maja 1943-XXI, po 20. maju t. l. do konca meseca pa podeželskim. Čevljarji, ki imajo pravico do usnja tudi za pomočnike, morajo z zadnjim plačilnim nalogo Zavoda za socialno zavarovanje ali na drug verodostojen način dokazati, da pomočnike res zaposlujejo. Nadalje morajo čevljarji na delu v smislu izdanih naredb s potrdilom civilnega komisariata ali s potrdilom pristojne karabinjerske postaje dokazati, da je njihovo obratovanješče pod kontrolo italijanskih oboroženih sil. Tško potrdilo ne sme biti staro nad 14 dni. Podeželskim čevljarjem, ki bi se ne izkazali s takim potrdilom, se usnje ne bo nakazalo.

O porabi mora vsak čevljar voditi natančno evidenco. Izkazom o porabi usnje se mora posvečati večja pozornost. V njih se mora izkazati vsako delo, pri katerem se je porabilo kaj usnja, in označiti osebo tako natančno, da se more njihova identiteta, če je treba, brez nadaljnjih poizvedb takoj ugotoviti. Kolčina porabljenega usnja se ne sme sumarno izkazati, ampak za vsako delo posebej tako, da je tudi v tem pogledu kontrola vsak čas mogoča. Nepravilno je, ako se v teh izkazih označujejo nekatera dela sumarno, n. pr. ostalo usnje porabljeno za popravilo itd. Na izkazu o porabi za mesec april t. l. nakazanega usnja mora vsak čevljar tudi z lastnoročnim podpisom potrditi, da je navedeno usnje dejansko porabil. Obenem je treba izkazati, koliko mu ga je ostalo, nadalje, da nima na zalogi tudi nikakega drugega usnja. Čevljarji morajo čr nakazilu usnja predložiti za nove čevlje, katere so izdelali, tudi točke oblačne izkaznice, katere morajo nalepiti in s štampiljko ali z lastnoročnim podpisom uničiti. Končno se opozarja čevljarji, da za prebivalstvo v krajih, ki niso pod kontrolo italijanskih oboroženih sil, v smislu naredb ne smejo prevzeti nikakega dela.

Bedastoče sovražnika

Rim, 25. apr. s. Današnje poročilo sovražnikovih bedastoč javlja: Radio London. Iz Carigrada se doznava vest iz Budimpešte o razgovorih med italijansko vojaško delegacijo in madžarskim glavnim stasnom o tehničnih podrobnostih za odpremo madžarskega ekspedicijskega zbora, ki naj bi ojačil italijansko vojsko v Italiji.

Dotrpel je naš ljubljani soprog, zlati in skrbni očka, gospod

JANKO SELKO

višji sodni oficijal v pokoju

Pogreb bo v torek 27. t. m. ob ¼4. popoldne z 2al, iz kapele sv. Janeza, k Sv. Križu.

Ljubljana, Kupreš, Jesenice, Rab, 25. aprila 1943.

Zalujoči: ANKA, soproga; VINKA, DANICA, RADO, ANKA, otroci; in ostalo sorodstvo

Dotrpela je naša draga mati, gospa

Jerica Putrih roj. Peršin

K večnemu počitku jo bomo spremlili v torek 27. t. m. ob 3. popoldne z 2al, iz kapele sv. Jožefa, k Sv. Križu.

Ljubljana, 25. aprila 1943.

ANTON, KAREL, sinova; PAVLA por. HOČEVAR, ERNA, por. BAJTELJ, hčerki; in ostalo sorodstvo

SPORT

Na polovici velikonočnega turnirja

Prva dva zmagovalca sta bila Dopolavoro t. t. in Ljubljana

Ljubljana, 26. aprila.

Čeprav je stara stvar, da pri nas športni sporedi ob velikih praznikih (vsaj prvi dan) ne potegnje nikoli in so razen tega sedanjí domači turnirji z nogometno žogo bolj ali manj podobni drug drugemu, se je vendar večer vabilu Hermežancov za obisk letošnjega velikonočnega turnirja odzvalo prav lepo število gledalcev. Bilo je tako lepo pomladansko popoldne in šišenska arena ima že sama po sebi tako divno lego, da je bivanje v njej prijetno tudi brez posebnih senzacij na prostoru.

Za moštva je bil ta turnir, na katerem so nastopile tri enajstorce iz I. in ena enajstorce iz II. divizije, privlačen kar iz več razlogov. Spored prvega dneva je obsegal srečanje med Dopolavorom t. t. in Hermesom, ki je veljalo po enem tednu, odkar je minil njun prvenstveni dvoboj kot revanša v najkrajšem roku in tudi Mladika ter Ljubljana sta imeli poravnati stare račune, z druge strani pa je zaupnik CO. Nla velikodušno poklonil darila kar za tri najboljšje enajstorce tega turnirja, med njimi za zmagovalca lep pokal. Vse to in tudi naraščajoča bojevitost med posameznimi klubi, ki se zadnji čas zmerom bolj zavedajo lastnega obstoja, je dalo moštvo poleta in veselja na novo, da so spet zaigrali, kakor bi se ne videla vsako nedeljo v takih in enakih okoliščinah.

Evo nekaj bežnih vtisov po končani prvi polovici turnirja:

Dopolavoro t. t. — Hermes 5:2 (2:1)

S kratko zamudo sta se prva pojavila Dopolavoro t. t. in Hermes, oba v svojih standardnih sestavih in dresih. V zavesti, da je tekma za oba nasprotnika velikega prestižnega pomena, so oboji vzeli igro z najbolj resne strani in kmalu se je pokazalo, da forma Dopolavoristov od nedelje do nedelje ustaljuje, vrzeli v Hermesovih vrstah pa so nespremenjeni tako običniti, da brez temeljite prenovitve ali pomladitve Šiškarji do nadaljnjega ne bodo mogli računati na uspehe ki so se jim obetali po nekaterih nastopih iz predsezone. Rumeno-črni — to so igralci Dopolavora — so zaigrali s silnim elanom in veliko borbenostjo, pa tudi v tehničnem pogledu so pokazali spet več dopadljivosti kakor zadnjič. V moštvo imajo poleg odličnega vratarja in odlične obrambe tudi v ospredju nekatere izborne posameznike, ki so večer skoraj igraje prechajali na nasprotnikovo stran in si že v prvi polovici igre zasluženo zasigurali gol v dobro, kateremu so po odmoru dodali še tri, prav tako neoporne. Kot strelec se je najbolj izkazal Nago-de. Hermežanci so si mnogo prizadevali, da bi preprečili to nadvse uspešno revanšo Dopolavora, toda vse je ostalo le pri prizadecanju. V drugi polovici igre so proti koncu uprizorili pravo ofenzivo na Oblakova vrata in imeli posebej na razpolago še enajstmetrovko, toda iz vsega tega se ni rodilo nič več razen majhno retuširanje končnega poraza. Igra je imela izrazito burbeno oblačje in je potekala pod taktirko zmagovalcev mestoma izredno napeto. Sodil je g. Zajc.

Ljubljana — Mladika 10:0 (5:0)

V naslednji tekmi sta nastopili enajstori Ljubljana in Mladika, med katerima je seveda lanski prvak veljal za sigurnega favorita ne glede na to, da so Mladikarji v vseh letošnjih tekmah tudi pokazali mnogo pozitivnega. V tej splošni sodbi se je tehtnica na prostoru res tudi takoj naglila na stran Ljubljane, ki je že po prvih 10 minutah imela svoja dva gola v dobro in je potem v krajših ali daljših presledkih nakopila teh zgoditkov natančno 10 in natančno 5 v vseh 45 minutah. Čeprav bi morala igra po teh okroglih rezultatih obeh polčasov biti skoraj dolgočasna, je v resnici le potekala precej živahno, ker so Mladikarji vztrajali na vseh svojih mestih prav do zadnjega. To velja predvsem za njihove obrambne formacije, ki so imeli opraviti najtežje nalogo, prav tako pa tudi za napadalno vrsto, ki je zmerom znov poskušala najti odprtino, da bi si priborila vsaj svoj gol za čast in zadostenje, kar pa ji žal ni uspelo. Moštvo je fizično manj razvito, ima pa v svoji sredi nekaj prav dobrih posameznikov, ki so tudi to pot pokazali več kakor vesleje do te igre. Ljubljana, ki je prišla na teren skoraj kompletna je odigrala to partijo precej samozvestno in brez posebnih naporov. Težišče igre je imela v rokah njena napadalna vrsta, ki pa se je lotovala dela samo v odločkih, sicer pa je puščala tudi marsiktero šanso neizkoriščeno. Vse enajstorce se pozna, da marljivo dela in zaenkrat v domačem okolju še nima enakovrednega partnerja. Tekma je tekla precej ležerno in se je končala prav za prav v zadovoljstvo obeh nastopajočih. Med streli deseterice zgoditkov sta prišla najboljši na račun Lah in Bertonec, od katerih je prvi ustrelil tudi enajstmetrovko in pa skoraj famozni osmi gol iz več kakor 30 m daljave. Mojskro delo je bil tudi drugi gol te tekme s sodelovanjem Hlaclerja. Tekmo je sodil g. Makovec.

Novi nogometni prvak — Torino

V divizijo pojde Liguria in še eno izmed moštev Barija, Triestine in Venezie

Včeraj se je v Italiji končal prvi del nogometnega prvenstvenega tekmovanja, in sicer v najvišji diviziji A za sezono 1942-3. Kakor znano, sta kandidata za naslov novega prvaka ostala nazadnje samo še dve moštvi, in sicer Torino in Livorno, od katerih sta obe še zadnji dan imeli možnost za dosego te lovorike. Odločilni tekmi včerajšnje nedelje pa sta končali po napovedi, to je z zmagoma obeh kandidatov, tako da je med obema še zmerom ostala točka razlike v korist Torina, ki si je tako po 14 letih drugič osvojil naslov najboljšega nogometnega kluba Italije.

Izidi zadnje nedelje pa so prinesli za prijatelje te konkurence še eno presenečenje, in sicer to, da so se v končni oceni na mesta od 13. do 15. klasificirala tri moštva (Bari, Triestina in Venezia) z enakim številom točk (24), kar bo imelo za posledico, da bodo vsa tri še dalje igrala med seboj posebej za odločitev, katero izmed njih bo moralo obenem z zadnjeplasi-rano Ligurio prihodnjo sezono igrati prvenstvene tekme v diviziji B.

Izidi nedeljskih tekem so bili takile: V Rimu: Lazio-Atalanta 3:2, v Bologni: Bologna-Liguria 3:3, v Bariju: Torino-Bari 1:0, v Milanu: Venezia-Ambrosiana 4:1, v Livornu: Livorno-Milano 3:1, v To-

rinu: Vicenza-Juventus 6:2, v Genovi: Fiorentina-Genova 2:0 in v Triestu: Triestina-Roma 2:0.

Zaključno stanje točk za sezono 1942-3 je naslednje:

1. Torino 44 (novi prvak), 2. Livorno 43, 3. Juventus 37, 4. Ambrosiana 34, 5. Genova 33, 6.—8. Bologna, Fiorentina in Milano 29, 9.—11. Atalanta, Lazio in Roma 28, 12. Vicenza 25, 13.—15. Bari, Triestina in Venezia 24, 16. Liguria 22 točk.

V diviziji B

so bili to nedeljo zabeleženi naslednji izidi:

Cremonese-Savona 3:1, Pescara-Udinese 1:0, Siena-Pisa 2:0, Novara-Fanfulla 1:0, Mater-Alessandria 4:1, Modena-Padova 2:1, Napoli-Anconitana 5:2, Tekma Spezia-Brescia je bila odložena.

Ker je bilo moštvo Juve-Palermo po sklepu nogometne zveze izločeno iz nadaljnje tekmovanja in so bili obenem razveljavljeni vsi izidi, ki so jih moštva te divizije dosegla v tekmah k njim, je stanje v prvenstveni tabeli po 13. povratni nedelji naslednje:

Modena 39, Napoli 38, Pisa 36, Brescia 35, Pro Patria 34, Spezia 32, Cremonese 31, Pescara 28, Padova 27, Anconitana in Fanfulla 26, Novara 23, Alessandria, Mater, Udinese 22, Siena 21, Savona 16.

Med izbirnimi tekmami moštev iz divizije C za prestop v divizijo B je bila v nedeljo v Goriziji odigrana tekma Gorizia-Lecce, v kateri so domačini zmagali s 3:1. V svoji skupini je zdaj Gorizia na tretjem mestu s 5 točkami.

— Vožnja po Toskani. V nedeljo so tretjič dirkali za letošnje vojni vožnjo po Italiji, in sicer na 247 km dolgi progi po Toscani s startom in ciljem v Firenzi. Po malo zanimivi dirki, ki se je je udeležilo 47 vozačev, je v spurtu tik pred ciljem v stadionu Berta zmagal eden znanih profesionalnih dirkačev Bizzzi s časom 8:07. Vožil je povprečno nekaj nad 30 km na uro.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 27. aprila, ob 17: Pester večer Orkestra Garibaldina. Izven.

Pester večer v Drami. V torek 27. t. m. se bo vršil ob 17. uri večer s pestrim sporedom, ki ga priredi skupina italijanskih pevcev in artistov. Večer obsega deloma resne koncertne točke, ki jih bosta izvajala že znana pevca: član rimske Opere Reale, baritonist Giuseppe Taddei in tenorist Giorgio Sembril. Peta bosta točke, ki sta jih že izvajala na koncertu v Operi. Druge točke večera bodo deloma orkestralne, izvajal jih bo Garibaldijev orkester, ostale pa so lažje značaja: komični nastopi raznih artistov in jazzovske točke. Sodelujejo razni priznani italijanski artisti, katerih nastopi so zelo zabavni in posrečeni in vsebujejo obilo humorja.

OPERA

Torek, 27. aprila, ob 18: Carmen. Izven. Gostovanje tenorista Jos. Gostiča. Cene od 40 Lir navzdol.

Gostovanje Josipa Gostiča v »Carmen«. V torek 27. t. m. bo pel Gostič don Josefa v »Carmen«. Pevsko in igralsko je ta njegova stvaritev še od njegovih prejšnjih nastopov v najlepšem spominu. Ponovna gostovanja Gostiča v inozemstvu, predvsem na dunajski Državni Operi pa pričajo o njegovi umetniški resti; zato bo njegov nastop po daljšem času tembolj dobrodošel in bo izpričal njegov sloves, ki si ga je pridobil tudi v tujini. Njegovo gostovanje na odru, kjer je prišel in zrasel v umetnika, pa bo domač praznik, ki ga bomo znali ceniti. Njegova partnerica v naslovni vlogi Carmen bo Elza Karlovčeva.

Objave

— Koncert Trio, Drevi ob 7. se bo začel v mali filharmonijski dvorani koncert Tria, ki ga tvorijo gg.: S. Korošec — flauta, prof. K. Jeraj, viola in S. Prek — kitara. Za ta komorni sestav bodo izvajali dela, ki so jih napisali: Molino, Call in Matejka. O skladatelju Molino smo že priobčili par vrstic, slede naj podatki o Callu in Matejki. Leonard Call po rojstvu Bavarec, je živel od leta 1802 dalje na Dunaju, kjer je postal znan kot skladatelj za kitaro. Strastno je ljubil kit instrument in napisal je za njega, ki ga je mojstrsko obvladal, celo vrsto najrazličnejših skladb, ki so bile izredno priljubljene in nekatere izmed njih dosegale tudi trajno vrednost. To velja predvsem o njegovi serenadi op. 39. Na Dunaju pa je deloval tudi Čeh Vencel Matejka, po poklicu je bil organist v župni cerkvi Sv. Leopolda. V prostem času je gojil igro na kitari in dosegel pravo virtuosnost na tem instrumentu. Za kitaro je napisal tudi najrazličnejša dela, ki jih pištevamo med najboljšo literaturo za ta instrument. Njegov Trio op. 26 (Serenada) spada med najlepša dela komorne glasbe za kitaro, violo in flauto. Na koncert opozarjamo vse prijatelje kitarske igre in komorne glasbe sploh. Predprodaja vstopnic v Knjigarni Glasbene Matice.

— Koncert tenorista Milosa Erišnika. V nedeljski številki smo priobčili celotni spored prvega samostojnega koncerta, ki ga bo priredil v Ljubljani tenorist Milos Erišnik. Program je sestavljen tako, da more pevec pokazati vso svojo pevsko tehniko, izobrazbo glasu in svoj način interpretacije. Za vse to mu daje ta spored vso priliko saj vsebuje prvi del izbor pesmi: različnih nastrojenj, drugi del pa vrsto najlepših in tudi najtežjih arij. Pevca bo spremljala na klavirju pianistka Silva Hrašovčeva. Koncert Milosa Erišnika se bo vršil v petek, dne 30. t. m. ob 7. uri zvečer v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v Knjigarni Glasbene Matice.

Izšel je novi roman DK: „Prišlo je deževje“

Kramljanje o mikenskih levinjah

Ob Jacobsenovem romanu »Borba z bogovi«

Jacobsenov roman »Borba z bogovi« se godi v tako imenovani kretsko-mikenski dobi, ko je kretska trgovina posredovala grški celini vero, ki ji je prišla iz Egipta namreč v boj med bogovi. Dobra Oziris se bori s svojim hudobnim bratom Tifonom za rodovitnost zemlje. On je Nil, ki oplaja Egipt, medtem ko Tifon, suhi pušavski veter, uničuje rast. Kot veter tudi suši delto in povzroča smrad in bolezen. Zemlja v območju delte je njegova žena Neftis, kakor je Ozirisova žena rodo vitna zemlja ob Nilu, Egiptovska bajka pripoveduje, da je Oziris vplival rodovitno tudi na Tifonovo ženo Neftido. Zato se mu Tifon mačuje in ga ubije. Truplo umorjenega vrže v morje, ki ga izplave na breg pri Biblosu, kjer ga neka krasna erika tako obraste, da stori lep steber, ki ga kralji tistega mesta postavijo v svoji palači. Zalujoča Izida najde tukaj svojega moža in ga prenese v domovino. Z umrlim Ozirisom zanosi Horusa, ki mačuje smrt očetovo nad hudobnim stricem Tifonom.

Ta vera je prva mesijanska vera svetá in že izrazito dualistična.

Vpliv te vere se je širil po vsem tedanjem kulturnem vetu, med semite, in s posredovanjem Kreta na grško celino in dalje na sever, verjetno tudi s posredovanjem Feničanov po Morju v Italijo, in Germanijo in med Balto-Slovane. Glede na prastare jantarske poti iz Azije k Vzhodnem morju je ta vpliv bil mogoč tudi po tej poti. Jacobsen ima torej prav, ko prikazuje kretske bogove identične z egiptovski. Ahi je Oziris, Adistida je Izida, Sohos je Horus, Telep je Tifon in potemtakem so tudi mikenski bogovi prav ti navedeni. Gotovo je torej res, da je znani relief na Atrejevih vratih v Mikenah kretskega vpliva, čeprav je nemogoče, da bi ta skupina dveh levinj ob stebru med njima bila posnetek kakšnega amuleta, v romanu obeska kretske kraljčice Ariantini, svetelne boginje Adistide. Po končni zmagi nad Kretani je Ariantini mož, mikenski kraljevič Nakaritos dal postaviti nad glavnim vhodom, kjer cesta, ki vodi iz mesta, prebija grško obzidje, velikanski kameniti relief. Bil je simbol velike boginje matere:

na stebru dva visoko vzravnana leva s čučeče obrnjenima glavama.

Ta relief so izklesali po Ariantinemu določnem nakitu, ki je Nakaritu bil »del nje same«. Tako se konča ta roman o boju proti volji bogov odnosno hudicem podzemlja.

Ni mogoče, da bi se vpliv Kreta začel šele s propadjo te kulture, ampak v dobi največje moči in ekspanzije, ki je objemala tudi Mikene. Kreta je zanesla v Mikene vero v Ozirisa in odrešenika Horusa, ki se je pozneje izgubila v novi arijski veri novodolcev s severa. Problem, ki ga tako pesniško rešuje Jacobsen, pa ni tako preprost. Baš v mikenski kulturi kaže, da imamo opraviti z različnimi vplivi.

Važen je v Mikenah lev,

ki ni bogve kako poudarjen v Ozirisovem kultu v Egiptu. Ariantini amuleti je svojevrsten! Jacobsen pravi, da je simbol boginje matere, toda take skupine ne poznamo ne s Kreta ne iz Egipta. Izida je v Egiptu resda upodobljena z levjo glavo, tudi ko doji svojega Horusa (D'Amato: Principio fondamenti delle arti umane), in torej identična z boginjo Sahine (levinjo), ki kakor levinja brani svojega otroka, ki mu Tifon-Stežer po življenju. Na drugi strani je Izida znana kot čuvarica in braniteljica trupa svojega ubitega moža. Upodobljena je na razne načine, kako čuva mumijo Ozirisa, kot krilato bitje, kot kača in naposled se zdi, da je tista erika, ki je objela mrtvo truplo Ozirisovo, prav Izida v tej podobi. Najbrž zato so jo v Palestini častili kot drvesno boginjo: Astoret - Astarte - Ašera. Kot levinja pa ni nikjer upodobljena za čuvarico umrlega boga. Često sta obe sestrji, ki čuvata mumijo pred Tifonom: Izida in Neftida, v levji obliki pa samo v — Mkenah! Tukaj se je moral torej ta kult srečati z nekim drugim, ki poudarja božanstvo leva, in ta nazor je prišel z zapada in tudi verjetno ni ostal v samih Mikenah, ampak je preko Kreta ali naravnost vplival na Egipt in Etiopijo.

Gre za posčen slog v upodabljanju leva, namreč truplo v profilu z glavno obrnjeno v gledalec. Po Frobeniusu (Kulturgeschichte Afrikas, str. 96, i. d.) je kult leva prišel iz južne Francije in s Pirenejev, z ozemlja kulture poznega paleolitika, in je prišel šele v predzgodovinski dobi v Mikene. Ta slog, ki ga imenuje Frobenius franko-kantabrijski, ima svoj izvor v veri v zli pogled leva: »fascinarajočimi razprtimi očmi čarodeja živa personifikacija maga« (Schmidt: L'anima dell'uomo preistorico, str. 203) gledajo ti levi kakor znana risba čarodeja v jami »Trois frères« (Ariège), s katerimi začneja Frobenius svoje serijo levov en face. Frobenius ponavlja, da je vera v magični pogled levovih oči, »predstava, da je v žaru njegovih oči nekaj usodnega« (95), tako na daleč razširila ta slog. Lev v Mikenah so po Frobeniusu znameniti predstavniki tega sloga in te vere. Primerjali bi jih lahko asirskim levom boga Nergala, gospoda vojne in smrti, torej nekakega Ozirisa-Horusa, ki čuvajo ob vhodih v palačo pred zlom, »kakor oba leva na vratih v Mikenah ali ob nekem frigijanskem »Borbu« (Seigmann: Die Geschichte des Aberglaubens, str. 311). Boginji Izida in Neftida torej čuvata Ozirisov steber (nagrobnik in istočasno grob sam) kot levinji z zlim pogledom.

Z groba Ozirisovega je bil pozneje motiv prenešen na druge nagrobnike in se je zopet širil na zapad.

Znam je tudi na rimskih nagrobnikih. Na glavi nagrobnika je videti večkrat dva ležala leva, ki sta na nekem »slovensko-rimskem spomeniku« zapeljala tudi našega Trstenjaka, da jih je poizkusil tolmačiti kot Triglava Trojana (»Triglave«, mythologisch-raszkavanie 1870). Razlaga Trstenjakova, da je Triglav sončni bog, je zgrešena, vendar je upoštevanje leva v našem bajalstvu popolnoma na mestu. Kipci, ki jih uporabljajo kot dokazno gradivo, so potvorbe, vendar je falsifikator moral imeti neko oporo, moral je poznati neko pristno podlago, pristno predlogo, iz česar ni nič. Boj proti vsaki podobi za slovenskega mitologa na področju arheologije je znana stvar. Kako sistematično je treba vsak tak dokument osumiti, omalovažiti in v nič deti, za to je najnovejši dokaz veliko delo Wieneckeja: Untersuchungen zur Religion der Westslaven.

Med osumljenimi maliki so navedeni tudi Babenberški levi, ki da so romansko delo (Wienecke). A to negiranje arheološkega gradiva graja sama Plassmanova »Germanica«. Vprašanje je pa, od kod se je rodilo mnenje, da so ti romanski levi slovanski maliki? Za čudo imamo tudi med falsifikati zbirke Masch nekaj levinj obrazov. Da je lev vendar nemogoč kot slovanski malik, se je potrdilo iz nizerizirani že Volmer, ki pravi, da Slovani niso nikdar videli leva, kakor da bi to kaj pomenilo. Ta verska predstava je bila pač prevzeta od naroda, ki je dobro poznal leva. Pristni in tuji malik je prišel na slovansko ozemlje z vero vred in se je ponarejal, kakor je bilo preprostem narodu mogoče. Tako je ostal v delu tudi lev.

Marovit (verjetno v zvezi z Morano), bog smrti, torej nekak Oziris, je bil baje upodobljen z levjo glavo (Trstenjak: »Triglave« itd.). Radegast z levjim obličjem (Volmer: Wörterbuch der Mythologie, slika XCIII/5). Rugjevit z levjo glavo na prsih (Volmer, str. 1403), spačeni Flins (»bog smrti«) je bil upodobljen v Bothejevi kroniki z levjo m na levem ramenu (Wienecke, priloge). Vprašanje je seveda še odprto in je treba priznati, da sedaj samo neko božanstvo v levji podobi. In kakor imamo na severu Chorsa-Jarila z vol-

kom, ki je identičen s Kresnikom-Jurijem, z volkom oziroma psom, tako ni izključeno, da je ta lev baš iz Egipta.

Na severu imamo na primer Velesa kot boga smrti. Upodobljenega ne poznamo, ker edini vir, ki nam ga imenuje (kronist Nestor), nam poroča, da so slovanski pogani prisegali pri Velesu in Perunu. Potem, ko navaja »ma-like, ki jih je postavil veliki knez pred svojo palačo, omenja Peruna na prvem mestu, ne pa tudi Velesa. To bi potrdilo domnevo, da se Veles kot bog smrti ni dal lahko upodobiti, o čemer sem zase prepričan. Tudi v Egiptu se Oziris upodablja na razne načine, a kot vladar podzemlja je mumijski in se kot tak predstavlja, povit v mrliske pojove, v objemu kril Izide, kot drevo (asera) ali končeno

kot steber, na primer baš v Mikenah sredi Izide in Neftide,

ki ga čuvata kot levinji z magičnim pogledom. Velesova sestra in žena Velenia (litvinsko: »zemlja«) spremlja duše v onostranski svet kakor Izida. Pri Germanih je Izida dokazana: omenja jo Tacit v svoji »Germaniji« in pozneje imamo še vse polno dokazov za češčenje te boginje na germanskem severu (»Ger-

manien«, Schindler: Zwei vorchristliche Jahresteilungen, 1941/5, str. 163).

Upodobljenega kot izsušeno mrljico pa imamo baš Flinsa (glej podobnost imena z Velesom!), o katerem piše Niederle, da ne vemo, če je kdaj obstojal, ker nam primanjkuje dovolj starh prič, ki je Brücknerju tako brez vrednosti, da ga niti ne omeni, ki ga Wienecke seveda odbija kot izmišljotino Bothejeve kronike, ne da bi pojasnil, zakaj si je to izmislil Bothe, od kod mu tako mnenje, če ga noče imenovati nesramnega sleparja. Tudi Botheju se je, po mojem, mrcalo zdeti čudno, da ima ta malik na levi rami »eyne vpergichte lauwe«. Ali ni mogoče, da je ta Flins Oziris v slovanski upodobitvi? Razen risbe v navedeni kroniki imamo še drugo, ki jo prinaša Volmer, Očividno je to že slabša kopija ideje, ker ta lev se naslanja na Flinsa. Silno, silno obledela ideja Mikenskih levov? Mrtvi Oziris, ki ga čuva lev ali levinja Izida, slovanska »ma« (»Klemina« Bajke)? Brez dvoma torej Mikenski levi niso brez zanimivosti tudi za našo zgodovino in vero in prav tako je zanimiva vera v Ozirisovo smrt in vstajenje v sinu Horusu, ki je prelepo vidna iz mojstrsko opisanih misterijev v Jacobsenovem romanu »Borba z bogovi«, kateri tudi niso šli brez vpliva mimo naše stare vere.

A. VOLHAR.

Iskal sem strojepisko

Dejal sem svoji zaročenki Ani: »Potrebujem zmnožno strojepisko. Zato bom objavil oglas v časnikih.«

»Se popolnoma strinjam.« mi je odvrnila Ana, vendar jih moram malo preizkusiti.

Prejel sem trideset ponudb in sem z zaročenkin pomočjo izbral dve. Nato sem obe kandidatk, gospodično Nado Ljubeznivo in gospodično Špelo Prlekjevo, povabil v svojo pisarno.

Najprej sem sprejel zadnjo. Ko je vstopila, bi se bil nedvomno sesedel, če bi ne bil že sedel v svojem naslanjaču. Aspirantka je stela svojih 40 do 55 let, imela je črno obleko in na očičke z najdebelejšimi stekli na orjaškem nosu. Pod njenim korakom se je moja pisarna sumljivo tresla.

»Gospodična, sedite in pišite!«

Odprla je torbico, ki je sličila prej kovčegu kakor aktovski, in poiskala beležnico in svinčnik. Z največjo naglico sem ji narekoval odstavke iz kazenskega zakonika. Nenadno pa me je prekinila.

»Oprostite, toda eno besedo ste morali izpustiti, ker stavek nima smisla.«

»Nič ne de, sem odvrnil dostojanstveno. Sedaj pa prepisite na stroj, kar sem vam narekoval.«

Gospodična Špela je sedla k stroju in je zaropotala kakor motor najsoodnejšega lovškega letala. Čez dve minuti mi je izročila list. Brez napake.

»Dobro. Odločitev vam bom sporočil pis-meno. Zbogom!«

Potem sem poklical gospodično Nado Ljubeznivo.

Obstal sem brez besede. Pred menoj je stala prelepa plavalaska, visoka, vitka in drzna. Pozdravila me je z očarljivim nasmeškom.

»Izvolite sedeti, sem ji rekla komaj slišno. Lepa Nado je sedla. Obšla me je misel, da mi jo je poslala Usoda.«

»Stenografirate?«

»Da; to se pravi, malo. Sem... sem iz prakse.«

»Nič hudega, z nekoliko dobre volje... Prosim, pišite.«

Gospodična Nado je odprla torbico, ki je bila tako majhna, da je še opazil nisem, in je vsebovala lepotilno orodje, in mi je pri-znala z zgledno odkritostjo: »Nimam ne svinčnika ne papirja.«

Dal sem ji oboje in začel narekovati: »Ne-koč je živel kralj. Ta kralj je imel lepega mačka...«

»Joj, gospod, ne tako hitro!« je prekinila in me pogledala s svojimi velikimi modrim očmi.

Nadaljeval sem zlogujoč, nakar sem ji na-ročil, naj to prepíše na stroj.

Čez četrte ure mi je izročila list z naslednjo vsebino: »Nekoč je živel kralj. T kralj je imel lepela mačka...«

»Moj Bog!« sem dejal sam pri sebi, a na glas smehljaje:

»Odlično. Sprejeti ste.«

Čez eno uro sem sporočil zaročenki, da sta kandidatk enakovredni, izbral pa sem gospo-dično Nado, ker je hitrejša, pazljivša in do-stojnejša.

Dva dni pozneje sem stopil v svojo pisarno. Pri pisalnem stroju je sedela moja nova taj-nica: toda ne Nada, temveč oglata, kratko-vidna in črno oblečena Špela.

»Trenutek, tu mora biti nesporazum«, sem dejal gospodični.

»Ne, gospod, saj imam tu vaše pismo, ki je naslovljeno name, Nado Ljubeznivo.«

»Kaj, vi se imenujete Nado Ljubezniva?«

Hotel sem pristaviti, da ne razumem ničesar, ko se je oglašil telefon. »Jaz sem, tvoja Ana!« je zagolel ljubezniv glas moje zaročenke.

»Dragi, moram ti povedati, da sem predčera-jnjim jutraj, ko sta prišli kandidatk, nehoti zamenjala vizitki, tako da si sprejel najprej Nado in ne Špelo, kakor bi moralo biti. Oprostite...«

Z robcem sem si obrisal potno čelo in za-mrmral: »Malenkost...«

»Sicer pa,« je zaključila, »saj si sam rekel, da sta enakovredni.«

Dohar Janez.

J. S. Turgenjev

Kristusov obraz

Videl sem samega sebe kot mladeniča skoro dekca v nizki vaški cerkvi. Z rdečimi plamenji so gorele tenke voščene sveče pred starinskimi podobami.

Rožnat soj je obkrožil vsak plamenček. Temno in tesno je bilo v cerkvi. Vendar je bilo mnogo ljudstva pred menoj.

Same resne kmečke glave. Zdaj pa zdaj so se začele glasiti pozabavati, padati in zopet vstajati, kakor zrelo klasje, kadar zašumi preko njega poletni veter.

Naenkrat je nekdo pristopil odzadaj in se postavil vstric mene.

Nisem se obrnil k njemu, toda takoj sem zasutlil, da je ta človek — Kristus.

Radost, radovednost in strah so me hkrati obvladali. Prisilil sem se in se ozrl na svojega sosedja.

Obraz — običajen — podoben vsem člo-veškim obrazom. Oči gledajo nekoliko navzdol, pozorno in tiho. Ustne so zaprte,

Dotrpela je in odšla k svoji mamici v boljše življenje naša najdražja, edina hčerka in sestra

Šircelj Dorica

drž. uradnica v pokoju

Naša draga DORICA leži doma, Krekova 8, Moste, in bo prepeljana v torek 27. t. m. popoldne na Zale, odkoder bo pogreb iz kapelice sv. Petra ob 1/3. uri popoldne.

V Ljubljani, 24. aprila 1943.

OČE, BRAT — in ostalo sorodstvo

Karel Čapek:

Srajce

Dasi je hotel razmišljati o čiste drugih in resnejših zadevah, se mu je vracala neobitno neprijetna misel: da njegova gospodinja krađe. Toliko let je bila pri njem, da se je bi že popolnoma privadil, da se ni brigal za to, kakšne stvari ima v omari ali v sobi. Tu je omara. Zjutraj jo odpre in vzame z vrha čisto srajco. Tu in tam, v nedolženih presledkih, pride gospa Ivanka in raztegne pred njim raztrgano srajco. Da so baje vse take in da si mora gospod kupiti nove. Dobro, gospod torej gre in si kupi pol ducata srajc v prvi trgovini, na katero je naletel. Čudno, si je mislil, kako je zdaj slabo blago. In tu so ovrtniki in kravate, obleke in čevlji, mlo in tisoč stvari, katere mora imeti človek, čeprav je vdovec. S časom se mora vse obnoviti. Toda na starem človeku se kaj vse nekako postara ali Bog ve, kaj se s tem dogaja: kar naprej kupuje nove stvari, ko pa odpre omaro, visi niti nekaj ponošenih in ovencih oblek, na katerih niti ne poznaš, kdaj si jih dal napraviti. Samo da se ni treba za nič brigati: gospa Ivanka misli na vse.

Da mu je zdaj, po tolikih letih prišlo na misel, da je sistematično okraden, je bil vzrok ta: zjutraj je prejel vabilo, naj pride zvečer v neko družbo na banket. Že več let ni bil nikjer, prijateljev tudi nima mnogo, zato ga je nepričakovano vabilo popolnoma zmešalo. Bil je jako vzrušen in preplašen obenem. Zato je začel predvsem pregledovati v omari, če ima kako spodobno srajco. Vse srajce je vzel iz omare, toda nobena ni bila cela. Vsaka je bila razcefrana na rokavih ali pa na naprsniku. Zato je

poklical Ivanko in jo vprašal, če nima kje kakšnega boljšega perila.

Gospa Ivanka je pogoltnila, trenutek je molčala, nato pa je ostro izjavila, da si mora gospod itak kupiti nove srajce, da jih ona ne more kar naprej zašivati, da so te srajce že ko pajčevine. »Jotno se je sicer spominjal, da je kupoval še pred nedavnim časom neke stvari, toda prepričan ni bil in je zato molčal. Zaradi tega se je takoj oblekel, da bi se ni nakupovati. In ko je bil že pri »pospravljanju«, je izvel iz žepov stare papirje, da bi jih shranil ali pa zavrgel. In med njimi je bil tudi račun za srajce: plačano dne tega in tega. Pred sedmimi tedni. Pred sedmimi tedni pol ducata novih srajc. To je bilo vse njegovo odkritje.

Zato ni šel kupiti novih srajc, le zibaje se je stopical po sobi. Gledal je nazaj na toliko in toliko let osamljenosti. Od smrti njegove žene mu je gospodinja Ivanka. Nikdar jo ni ničesar osumiljal, vedno ji je vse zaupal. Ko je pomislil, da je bil okraden ves ta čas, ga je prevzela tesnoba. Oziral se je okoli sebe, ugotovil pa ni mogel kaj kje manjka. Opazil pa je naenkrat, kako je tu pustil in prazno. Pomislil je, da je bilo tu nekoč več stvari, več zaupljivosti in vega... Poln nemira je odprl omaro, kjer so bili shranjeni spomini po njegovi ženi: obleke in perilo... Bilo je tu nekaj manjvrednih kosov, toda iz njih je dihnula vse minulost. Kaj vse je tu pustila rajna! Kam je vse izginilo?

Zaprli je omaro ter se začel siliti, da bi mislil na druge reči, na primer na večerji banket. Toda minula leta so se nenehoma zopet vračala. Zdela so se mu zdaj bolj zapuščena, bolj grenka, revnejša ko takrat, ko jih je preživljal. Naenkrat so se

toda ne stisnjene, kakor da gornja ustna počiva na spodnji; kratka brada je bila v dvoje. Roke so bile zložene in se niso ganile. In obleka njegova je bila kakor vseh drugih.

»Kakšen Kristus pa je to?« sem pomislil. »Tak navaden preprost človek. Ni mogoče!«

Obrnil sem se proč. Toda nisem mogel okreniti svojega pogleda od tega preprostega človeka; vendar se mi je v tistem trenutku zdelo da stoji Kristus vstric mene.

Zopet sem se prišilil. In zopet sem ugledal isti obraz, podoben vsem navadnim človeškim obrazom, iste običajne, čeprav neznane poteze.

Tedaj pa me je čudno prevzelo in prišel sem k sebi. Samo takrat sem razumel, da je le tak obraz — obraz, ki je podoben vsem človeškim obrazom — tudi obraz Kristusov.

Ananda:

Luč iz Himavata

Pred pagodo

V tistem času je mahatma Mahanara zapustil samotarsko koč v Himavatu, da s svojimi učenci odpotuje v Benares. Med potjo v dolino so prišli do male pagode. Učenci so stopili v svetlišče, da pomolijo k Bogu, medtem ko je ostal učitelj na prostem ter opazoval veličastno naravo. Ko so se učenci vrnili, je spregovoril:

»Bratje, čujte! Nekoč sta živela dva sosed. Prvi je obiskoval svetišča; drugi pa gore. Ko je prvi izvrševal svoje verske dolžnosti pred kipom Gotame Bude, je drugi premišljeval skrivnostno žitje narave in v duhu poslušal njen slavospev o vse-mogočnosti božji. »Blizu je Brami!« so govorili ljudje o prvem, medtem ko so ljubitelja narave prištevili med očitne grešnike.

Tako ljudje — jaz pa vam pravim: »Ni vere nad resnico! Otroci naj se klanjajo kipu, odrasli pa mora iskati živega Boga. Tisti, ki premišljuje naravo in njeno žitje, ga tudi najde.

Bratje! Povem vam, da je prvi prišel, ko je drugi že davno bil. Ko bo prvi dosegel mesto drugega, bo ta že na cilju.«

»Ni vere nad resnico!« so vzklikli učenci in molče stopali za svojim mojstrom.

Spotoma je Mahanara svoje učence opozarjal, naj si ne tolmäčijo nepravilno njegovih besed. Molitev je simpatična vez med človekom in Bogom, h kateremu je usmerjena; ni pa vezana na obrede, besede ali kraje. Z molitvijo, ki spaja vzor s tistim, ki k njemu hrepeni, prejme prosilec vselej, čeprav neopazno, pomoč.

Kolo pravice

Naslednjega dne so prišli v Daliviharo. Bil je Gospodov dan in zato je bilo na dvorišču samostana (vihare) zbranega zelo mnogo ljudstva. Poleg domačih gorjancev se je mudilo tamkaj tudi več domišljajevih brahamov ter nekaj ponesnih Angležev. Mahanara je ljudstvo poučeval ter med drugim rekel:

»Velika napaka je, da nekateri prezirajo ljudi nižjih slojev in tiste, ki so zabredli v prepadenja. Osebe, ki tako ravna, so kljub blestečim besedam o človekoljubju na zelo nizki stopnji prosve. Vedeti bi namreč morali za ono kolo vzroka in učinka, na katerem sta bogat in siromak, propalica in maziljenec. To kolo se vrti in pri naša svoje žrtve vključa, da jih potem pušča na površju ali pa strmoglavlja nazaj v mračno globoino. To dviganje in padanje se ponavlja brez prestanka: vsak pride enkrat na vrh.

Ako danes nosiš gosposko suknjo, ali ni možno, da boš jutri prosjačil ved pago-

dami? Če preziraš npravo padlega nesrečnega, ali ne zaničuješ s tem samega sebe, ki si bil včeraj prav tak? ... Da, bratje in sestre, vsako preziranje nesrečnega je preziranje samega sebe. Glede na to opustimo slabe razvade pa rajši pomerjajmo zakrpano ali blatno suknjo siromakov, da ne bomo v primeru sile pod njo omagali. Redki so namreč tisti, za nas še nedosežni velikani duha, ki so se odtegnili vplivu tega kolesa.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik št. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenčna moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.

2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lire za kg; mast 17 lire za kg.

3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.

4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.

5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.

6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za sto; mehki roblanci (žamjanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za sto; trda razžagana drva 40 lir za sto; enotno mlo, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

Giosuè Carducci:

Il Bove — Vol

Med bisere svetovne poezije je šel sonet G. Carduccija »Vol«, ki ga imamo Slovenci v dveh prevodih. Ljubiteljem poezije naj tu sledijo v primerjavo izvirnik in oba prevoda. Prvi prevod dr. Alojza Gradnika je vzet iz njegove »Italijanske lirike«, drugi prevod pa je dr. Ante Debeljak namenil našemu uredniku.

I.

Tamo, o pio bove; e mite un sentimento di vigore e di pace al cor m'infondi, o che solenne come un monumento tu guardi i campi liberi e fecondi,

o che al gingo inchinandoti contento l'agil opre de l'uom grave secondi: ei ti esorta e ti punge, e tu co'l lento giro de'pazienti occhi rispondi.

Da la larga narice umida e nera fuma il tuo spirito, e come un inno lieto il mugglio nel sereno aër si perde;

e del grave occhio glauco entro l'austera dolcezza si rispecchia ampio e quieto il divino de'plan silenzio verde.

II.

Žival si draga mi, o vol, tvoj bl-pohlevni lje v srce mir in moč svečano, ko izklesan spomenik stojš na polja rodovitna zroč.

Kako uklanjaš jarmu se voljan, pri spretnem delanju služeč ljudem Bijo te, zmerjav, ti pa kesan s strpljivimi očmi korakaš nem.

Iz nozdri ti vlažen, mračen dih puhti in kakor vriski do nebes tvoj rik izgublja v vedre se sinjine.

In v sladkem lesku trpk

Celso Maria Gamito

Filatelist

Misem hotel postati filatelist. Dečki sodijo, da sem nekoristno bitje, in vem, da me pošte različnih držav globoko zagnujejo.

Pa naj bo. Filatelist preživi dolge dni v dve gubi skladen nad mizo, na kateri so škarje, posodica kokaina, posoda vode, leča, črtalo, lepilni papir in še nekaj predmetov.

Filatelist, mu veli sonce. »Na svetu so tudi druge delovne potrebine! Lopate in kopače, zobače in plugi!... Zarežejo brazde v zemljo in potem vzkljuje žito.«

»Pha!« reče filatelist. »Čemu to?«

Filatelist, reče veter in potegne redko znamko pod naslanjaj. Na zemlji so tudi mlini, električne centrale in lokomotive!

Filatelist pobere svojo znamko in odpiha prah.

»Me ne zanima!« reče. »Rajši ne vstopaj brez trkanja. Vidiš, kaj narediš.«

Včasih tudi filatelist bere časnike. Oni pišejo o strašnih vojnah, ki zahtevajo milijone mrtvih, o potresih, revolucijah in epidemijah. Toda on ne opazi ničesar!

»Edinstvena znamka na svetu, bere.

»Iz Šanghaja nam pišejo, da se je mandarinu Cian-Lu-Cinu, ki živi v Barthonu na Kitajskem, posrečilo dobiti znamko, ki je ena izmed najredkejših na svetu. Je to znamka »Karadan«, ki jo je izdal Ramzes I., da bi proslavil otvoritev piramid.«

»Sardinija!« zatuli filatelist. »Kraljica Viktorija!... Papeževe države!...«

In prodaja zlaté, družinske dragotine in celo hišo z vsem, kar je v nji.

Filatelist, rečejo kupci, ko nalagajo blago, »vaša žena je odveč. Ali jo pustimo?«

Toda on jih niti ne sliši. On je že v pristanu, je že na ladji, ki dviga sidro, da bo odplula na Kitajsko.

Ladja plove mimo tujih ljudstev in tujih narodov. Svetišča, džungle, mesta z zlatimi kupelami, medle in pohotne žene.

Toda on ne vidi ničesar.

On premišljuje o »Karadanu« in ga ponosi, kadar ga nihče ne more videti, skrivaj riše.

Potuje čez puščave in močvirja, čez dročice reke in gore. Z vlakom, s konji, mulami, splavi in nosilnicami.

Včasih počasi granata in odpre prepad pred njim. Nosilci zlete v zrak in izginejo med oblaki.

On počaka, da se vmejo; potem najame nove in nadaljuje pot.

Včasih se znajde med vojskami, ki se uničujejo.

»Trenutek!« reče, otepaajoč s komolci v množici vojščakov in premetavajoč topove. »Ali me boste ali ne boste pustili naprej?«

Naposled dospel v Barthon in vpraša po mandarinu Cian-Lu-Cinu.

»Umr! jel!« mu rečejo ljudje. »Umr! je v vojni!«

»Kaj, vojna je?« vpraša.

»Seveda!« rečejo ljudje. »Ali ne vidite?«

»Da!« reče filatelist. »Tu pa tam sem kaj videl, a nisem mislil... In znamka, kje je?«

»Pokopali smo jo z njimi!« rečejo ljudje. »Mu je bila tako všeč!«

Tedaj proizvede, kje je grob, in izve, da je v zlati pagodi. Ko dospel tja, hoče biti sam.

Sede na grobnik in ga s tresočo roko pogladi.

»Cian-Lu-Cin!« reče in v grlu ga duši jok, »jaz bi jo lahko vzel in ti ne bi nikomur ničesar povedal. Vem, da so mrljici tako dobri!... Toda nočem tega storiti. Ostal bom tu. Cian-Lu-Cin, in bova sklenila prijateljstvo. Ti pa ne veš, ker ti nihče ni nikoli povedal, da bodo nekega dne zadoneli srebrne nebeske trobente. In angeli bodo rezali modro neba, se prozornejši in bolj beli kakor jeseni potujoče storklje. In njihov glas se bo razlegel po vseh grobovih, ne samo po tako lepih, kakor je tvoj, temveč tudi po tistih, ki jih ljudje tepajo, ker ne vedo, da v neposvečeni zemlji, ki jo kmetje pojoc prekopavajo, spé izgubljeni popotniki, ki so skrivnost svoje smrti poneli s seboj. In vsi bodo vstali, da bi videli luč, in matere bodo iskale svoje otroke ter jih prijele za roko, a zaljubljeni se bodo predali življenju. Cian-Lu-Cin, tudi ti boš vstal s svojo znamko med koščenimi prsti. In tedaj mi jo boš morda dal, ker ti je nisem sam vzel!«

Mesec pretaka na nebu mlečne solze in filatelist sklene glavo in čaka.

Evo, zakaj nisem hotel postati filatelist in nikdar ne bom postal.

.....

KORISTEN PES

»Čemu imaš policijskega psa?«

»Ta pes je zlata vreden. Daš mu povhati steklenico, pa te privede do najbližje gostilne.«

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Nova letala v nove namene

Tehnika letalstva je danes na visoki. O tem nas posebno prepričuje strokovno napisani članek, ki ga je objavil Vice v 13. številki znanega italijanskega tednika »Cronache della Guerra«. Članek izvaja:

Slednjič so nemške vojne oblasti dovolile objaviti za javnost nekaj podatkov o letalu Heinkel »He 177«, katerega smatrajo za zelo učinkovito orodje. — V zadnjem času se je že mnogo pisalo o osmurtih tega, pa tudi drugih letal, kakor tudi o novih razvojnih težnjah v gradnji bombnih letal sploh. Očitno je postajala važnost bombardiranja, tem odločilnejša, kolikor bolj so se izboljševala sredstva. — Videti je bilo, da so bili tako v Angliji kakor v Zedinjenih državah napor usmerjeni k povečanju dosega in koristnega tovora letal, ki naj bi bila primerno zaščiteni, bodisi v z obrambnim odlepom, bodisi aktivno z večjim številom strelnih orožij na krovu, in to vedno večjega kalibra, s čimer bi bilo omogočeno tako obrambno kakor napadalno delovanje na vedno večje razdalje. Prav v tem nalik zračna borba pomorski, kjer je gibčnost gotovo važen čimbenik, še odločilnejša pa sta oklep in moč ognja.

V korist slednjih dveh lahko žrtvujemo hitrost letala, če vemo, da je v določenem območju učinkovitost ognja enote (letala) tolikšen, da onemogoči vsak napad nanjo in da se borba lahko vrši v taki mesebojni razdalji, da moreta strelna daljjava — to se pravi: doseg in učinkovitost ognja orodja — že sama po sebi zagotoviti letalu neranjivost v povsem neemnem dvoboju to je: dvoboju lovca z »letečo trdnjavo«.

Nemški bombniki, ki lete iz Evrope v Ameriko in nazaj

Angleži in Američani se že dolgo bavijo s težkimi bombniki; Nemci pa so zgradili svojega »Heinkel-a« »He 177« v odgovor »Liberator«-jema, »Boeing«-om, »Lencaster«-jem in drugim podobnim letalom. Pri tem gre za štirimotornike, ki lahko poneso nad 6 ton tovora in morejo — toliko so jim že povečali doseg — poleteti na primer iz Evrope nad New-York in se povrniti po izvršenem napadu v svoje oporišče brez vmesnega pristanika!

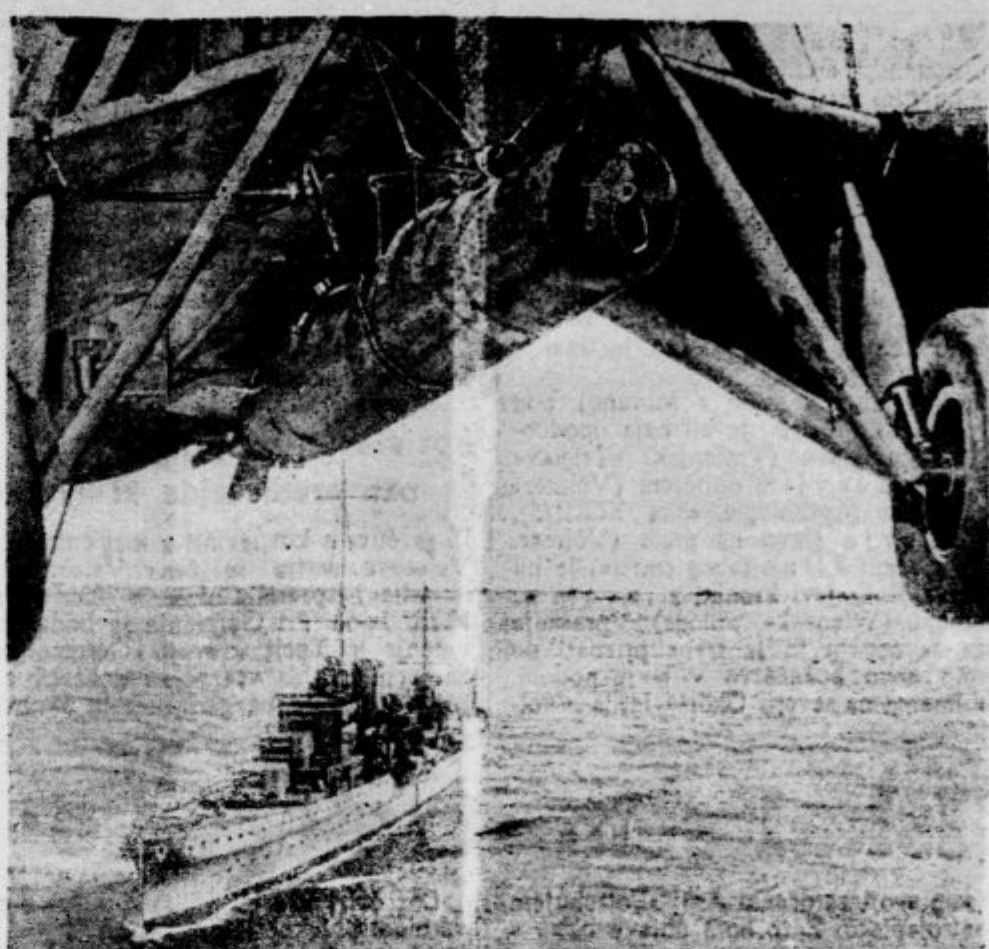
S tem je postalo izvedljivo to, kar so se pred dvema letoma, to je ob času, ko so stopile Združene države Severne Amerike v vojno, imeli zgolj za domnevno možnost, namreč: letalski napad na ozemlje Zedinjenih držav naravnost iz Evrope ali z Japonskega.

Toda če bombna letala dosegajo na svojem področju tako čulovite uspehe, po drugi strani letalska proizvodnja — ki se razvija v smeri vedno izrazitejših specializacij in posebnosti — pošilja na bojišča letala, tako lovska kakor borbena, v primeri s katerimi se nam zde njihovi neposredni predhodniki, kakor da pripadajo že minuli dobi.

Vsekakor se zdi čudno, ja so dosegli tako odlične uspehe, čeprav so obdržali obrise in načine zgradbe letal samo s prilagojevanjem in izboljševanjem v sistemu zračnih viškov, gradbenih profilov in pogona.

Hitrost 700 km na uro

Za hitrosti preko 700 km na uro so zamisljali pred sedanjim vojno le stratosferska letala — danes pa obstoje letala, ki lete hitrostjo več ko 700 km na uro, ne da bi trajanje poleta s to hitrostjo moralo biti zaradi

prevetelikega napora strojev omejeno na nekaj minut. Tudi pri tako velikih hitrostih se ne pojavljajo tolikšne težkoče, da bi bilo treba izpreminjati sorazmerja zgradbe letala; in končno, niti poraba goriva se pri teh hitrostih ne poveča čez dopustno mero. — Razmerje možnosti gibanja skozi zrak nasproti zračnemu odporu se ni izpremenilo, pač pa se je spreminjal učinek strojev in zračnih vijakov ter »koeficient finese« v zgradbi nekaterih letal.

Novi »Messerschmitti«

Ta opažanja veljajo zlasti za Messerschmitta »Me 210 A«, novega nemškega lovskega bombnika, ki izvaja iz Messerschmitta »Me 110«, katerega pa precej prekaša. Tu gre — kakor piše »Schweizer Aero-Review« — za spodnjekrilnega dvoseda, v katerem opravlja pilot tudi posel bombardiranja, medtem ko deluje radiotelegrafist kot orožar.

Letalo ima v resnici značilnosti lovskega bombnika-sturmoglavca z velikim dosegom, kakor tudi letala za napade pri zemlji (v nizkem poletu). Njegova največja hitrost znaša 605 do 625 km na uro na višini 5700 metrov; je tečaj za okroglo 80 km na uro hitrejši od svojega predhodnika »Me 110«; njegove razsežnosti so pa skoraj enake letem Messerschmitta »Me 110«, namreč: razpetina kril 16,4 m, dolžina letala 12,28 m, celotna teža letala v poletu okrog 9 ton. — Messerschmitta »Me 210 A« poganjata dva stroja vrste Daimler-Benz »DB - 601 F«, ki se pa močno razlikujeta od strojev vrste »DB - 600 F4«, s katerimi je opremljen Messerschmitt »Me 110«. — Letalo je opremljeno z zračnimi zavorami za sturmoglavjanje, postavljenimi na zgornji in spodnji strani vsakega krila. Uredbe za prekomerni vzgon, zavore, lopute bombnega jaška in votlin, v katere se skrije podvozje, so vse na hidravlični pogon. — Gorivo je spravljeno v 6 spraviščih z vsebino

Italijanski topniški položaj v sprednji utrdbi na tuniškem bojišču

2500 litrov, neprodušno zavarjenih in vsaj enim delom ogrode kril.

Oborožitev sestoji iz dveh topov z veliko strelno daljavo in dosegom; topa sta postavljena v stolpičku in z njima ravna orožar v zadnjem delu letala. — Orožja na krovu »Me 210 A« porabijo velike množine streliva, kar je razumljivo, če upoštevamo, da že Mauserjev 15 milimetrski top, s katerim je oborožen znani lovski enosedi »Me 109«, strelja s hitrostjo 900 streljev v minuti. — Strelivo je razmeščeno po posebnih shrambah za pilotovim sedežem. Kar se tiče bomb, je predviden tovor 1000 kg, spravljen v posebne shrambe pod prostorom za posadko v sprednjem delu trupa. Razen orožja štiti letalo še oklep, težak blizu 300 kg.

Ista tvrdka Messerschmitt je mimo tega zgradila letalo »Me 109-G«, katero prav tako predstavlja izboljšanje svojega predhodnika »Me 109-F«. Je opremljeno z motorjem Daimler-Benz, ki razvija 1500 konjskih sil, medtem ko poganja Messerschmitta »Me 109-F« le 1200 konjskih sil. — Lovec »Me 109-G«, ki je enosedežnik s spodnjekrilnik kakor vsi njegovi predhodniki, dosegla hitrost okrog 650 km na uro.

Angleške novosti v letalstvu

Angleži so, s svoje strani, izboljšali svoj lovskega enoseda Vickers-Supermarine »Spitfire-a«, čigar odlične lastnosti so omogočile obrambo Britanskega otočja, ter pričakujejo sedaj mnogo od letala Hawker »Typhoon«, opremljenega z motorjem čez 2000 KS. Tu gre za lovskega enoseda-spodnjekrilnika, delo inž. Sydney-a Camm-a, zgraditelja znanega lovca »Hurricane-a«. »Typhoon«-a poganja stroj vrste Napier »Sabre«, ki ima raslošno učinek 2000 KS, v resnici pa razvija lahko 2400 do 2600 KS. — Ko je polkovnik Llewellyn, tačas parlamentarni tajnik pri Ministrstvu za letalsko proizvodnjo, govoril o tem v spodnji zbornici, je lahko zatrdil, da gre za stroj, ki prekaša v britanskem letalstvu toliko cenjeni motor »Royal Scutt«.

V tem pogledu nastaja vprašanje, ali je za bombe napade bolje uporabljati prave in čiste bombnike ali lovske bombnike z velikim dosegom. Vprašamo: ali je bolje poslati pomoč nad cilj, oddaljen 1500 km, 20» štirimotornikov, ki bi metih svoje bombe z višine 12.000 m in od katerih se jih 20 ne bi več vrnilo domov, ali naložiti isti tovor bomb na 100 bombnikov, letočih na višini 9000 m in ki jih spremlja enako število lovcev, katerih uničenje v zračni borbi bi moral naspijati kaj drago plačati? V odgovor na to so se pojavili nemški »Zerstörer-ji«, angleški »Destroyer-ji« in tudi italijanski »Cacciadistruttori« — Z lovskim bombnikom dvomotornim bi dobili ravno tisto letalo, ki bi moglo spremljati bombnike na velike daljave, četudi bi morali pri tem žrtvovati nekaj hitrosti in okretnosti v korist večje zaloge goriva in močnejše oborožitve.

Ameriški »Mitchell B 25«

In ker je naš namen podožiti nekaj podatkov o novostih v p gledu letal, naj omenimo še ameriški bombnik North American »Mitchell B 25«. Ta je prestal svoje preizkušnje na Srednjem Vzhodu iz izvršil kot zaključno preizkušnjo

svojih sposobnosti — bombni napad na Tokio. Nato so ga začeli uporabljati tudi v Angliji. Je opremljen z dvema strojnima vrsta »Wright-Cyclone« po 1600 KS in do-sega na višini 5000 m hitrost 450 km na uro. — Oborožen je z dvema topoma, ki sta trdno vgrajena v trup in streljata v smeri naprej; dalje s samodelnim stolpičcem, največnim s strojnimi in nameščenim na zgornji strani trupa, ter še z enim, vzmičnim stolpičcem, v katerem tiči top. — Letala »Mitchell B 25« nosijo tovara več ko 10 ton in njihova posadka šteje 5 mož.

Angležem je doslej manjkalo torpednih letal, kar je bilo predmet ostrih razprav; potem pa je bilo objavljeno, da so končno prispela iz Amerike letala vrste Grumman »TBF-1« — »Avenger«, dvo. in deloma tudi trosedežni enokrilniki, opremljeni s po enim torpedom Wright »Duplex Cyclone«. Vsako teh letal nese 1 torpedo in še tovor 1000 kg bomb 2250 km daleč ter doseže hitrost 435 km na uro; oboroženo je s 5 strojnimi.

Vijakarji proti podmornicam

Proti nevarnosti podmornic, ki se vedno najbolj vznemirjajo Anglosase, so nameravali uporabiti na krovih oklopnih in križark vkrcano letalo »Sea Mew«, izdelek tovarne Curtiss Wright Corporation, zgrajeno nalašč za lov na podmornice. To je lahko vodno letalo z enim samim plovcem, ki leti s hitrostjo 285 km na uro in nese 900 kg. V vzraku more ostati 8 ur in če je vkrcano na letalonosilki, se mu lahko zamenja plovec s kolesi, s čimer postane iz vodnega suhozemskega letala.

Ker v borbi proti podmornicam dosedaj še noben način boja in nobeno letalo ni pokazalo primernih uspehov, se nameravajo Američani zateči k vijakarjem, k letalom, ki so opremljena z dvema vrstama vijakov; vijak ene vrste poganja letalo v smeri naprej, vijak druge vrste pa služi za navpični vzgon letala ter deluje v smeri pravokotno na trup letala. Posebnost vijakarjev je, da se morejo dvigniti in po povratku zopet spustiti na zelo omejenem prostoru — na krovu katerekoli ladje — in leteč z ugašenim strojem, morejo ostati v zraku skoro na mestu, kar jim omogoča zmetati svoje globinske bombe z veliko točnostjo na podmornice. Piloti teh letal imajo odlično preglednost z letala in tudi zmanjšana hitrost letala jim omogoča najtočnejše opazovanje, medtem ko obeta sposobnost teh letal za letenje v smeri nazaj in za bočno vznikanje prav tako najboljše uspehe. Doslej pa so izkušnje zatrdile že marsikatero lepo teorijo, in prav zato velja videti, kako se bodo ta letala obnesla pri delu. Po drugi strani pa se moramo zahvaliti pojavi teh letal, da se bo z njihovim proučevanjem in izpopolnjevanjem moglo koristiti tudi mirmirodsko letalstvo, čigar napredek v teku te vojne bomo mogli oceniti šele potem, ko se na zemljo vrne mir.

A NEKDOTA

Slikar Blinks

Lord Durham si je nekoč pri slavnem slikarju živali Blinksu naročil sliko »zajec v sru za svoj novi lovski dom«.

Ko so bile slike izgotovljene, sta jih prišla gledat lord sam in njegova gospa, ki pa se obema niso zdele dovolj naravne.

Mr. Blinks je brez besede sprejel to ne-ljubko sodbo ter odšel po dva lordova lov-ska psa. Ko ju je privedel v sobo, sta planila na slike kakor obsedena in raztrgala slike na drobne kose.

Ko je bilo opravljeno vse, se je slikar obrnil k gospočinu naročniku z naslednjimi besedami:

— Tako, lord; zdaj sem vam prav naravno dokazal dvojce: Prvič, da so bile slike dobro posnete po naravi in drugič, da imata vaša dva psa več smisla za umetnost kakor vi in vaša gospa.

Slikar Cogniet

Stara kneginja Lieven je hotela enemu ministrov pokloniti svojo sliko. Za to delo je hotela naprositi nadarjenega slikarja Leona Cognieta (1794—1870), ki je živel v Parizu skoraj v istem času kakor njegov soimenjak, ki pa je rajši slikal pokrajino. Pismo z vabilom ničemerne kneginje je prišlo v napačne roke.

Drugi Cogniet, ki ni bil portretist, se je torej zgledal pri postarni devici, toda že po prvih besedah je spoznal, da je prišel na napačni kraj.

— Gospa kneginja, je dejal, jaz nisem portretist, temveč samo krajinar.

— Samo krajinar, to je silno neprijetno, se je namrdnila kneginja in obenem od nog do glave zaničljivo premerila slikarja.

— Ni tako hudo, se je brž osvestil umetnik, če želite, tudi jaz izvrstno slikam razvaline.

plačate tisočake,« je jecljala obupno. »Rajši prespim na ulici.«

»Pa zakaj, Ivanka?« se je branil v zadregi. »Ali sem vas užalil? Tega vendar ne morete trditi!...«

»Ne, ne užalili,« kričal Ivanka še bolj raz-jena. »To se ne pravi žaliti!... pregledovati omaro... kakor tatit! To ni nič... To naj si pustim dopasti! Kaj takega mi ni še nihče storil, take sramote! Saj nisem... pocestnica,« je spet zatulila s krčevitim jokom, iz čala in loputala za seboj z vrati.

On je bil ves zmešan. Torej to, namesto kesanja! Kaj se vendar godi? Krade ko skrasa, nazadnje je pa užaljena, da sem jo odkril kot tatit. Ne sramuje se zato, ker je tatitica, ampak boli jo, če jo kdo za takšno ima. Ali ni ta ženska nora? Toda, kmalu mu jo je bilo žal. Torej vidil, si je rekel, vsakdo ima svojo slabost, toda z nobeno rečjo ga tako ne užariš, kakor če njegovo slabost spoznaš. O, kakšno neizmerno pravno občutljivost skriva človek v svojih krivdah! O, kako bolešno in mehko nežen je v svojih slabostih. Dotakni se njegovega skrritega zla in poslušaj, ali ni to krič bolesti in užaljenosti, ki ti odgovarja! Ali ne vidiš, da sodiš užaljenega, če hočeš soditi krivega?

On je bil silno silišati izpod pernice pridružen jok. Hotel je iti tja, toda kuhinja je bila razklenjena. Prigovarjal je Ivaniki pred vrati, se je jel, jo tolažil, toda odgovor je bil vedno hušji jok. Vrnil se je v svojo sobo. Tu na mizi leže nakradene stvari, krasne nove srajce. toliko perila, spominil in bog vo, kaj še vse. Gladil jih je s pr-stom. Toda njih dotik je bil žalosten in zapuščen.